สกลนคร

ท่องเที่ยววิถีไทย
เก๋ไก๋ สไตล์ ลึกซึ้ง

สกลนคร

สกลนคร

ท่องเที่ยววิถีไทย

เก๋ไก๋ สไตล์ ลึกซึ้ง

วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร

สารบัญ

ปราสาทผึ้ง

สกลนคร

*พระธาตุเชิงชุมคู่บ้าน พระตำหนักภูพานคู่เมือง งามลือเลื่องหนองหาร
แลตระการปราสาทผึ้ง สวยสุดซึ้งสาวภูไท ถิ่นมั่นในพุทธธรรม*

สกลนคร นครแห่งการแสวงหา ได้ชื่อว่าเป็นเมืองพุทธศาสน์ พระธาตุ ๕ แห่ง แหล่งอารยธรรม ๓,๐๐๐ ปี ตามตำนานเล่าว่า สมัยพุทธศตวรรษที่ ๑๖ เมืองหนองหารหลวงในอดีตหรือสกลนครในปัจจุบันสร้างขึ้นในยุคที่ขอมมีอำนาจในดินแดนนี้ โดยอพยพไพร่พลชาวเขมรมาสร้างเมืองใหม่ริมหนองหารหลวง มีเจ้าปกครองเรื่อยมา ต่อมาเกิดฝนแล้ง ข้าวยากหมากแพง เจ้าผู้ครองนครจึงพาราษฎรอพยพกลับเขมร หนองหารหลวงจึงกลายเป็นเมืองร้างอยู่ระยะหนึ่ง เมื่ออิทธิพลขอมเสื่อมลง เมืองหนองหารหลวงตกไปอยู่ในความปกครองของอาณาจักรล้านช้าง เรียกชื่อว่า "เมืองเชียงใหม่หนองหาร" แสดงว่าเมืองหนองหารมีความสัมพันธ์กับเวียงจันทน์เสมอมา ก่อนที่อิทธิพลรัตนโกสินทร์จะเข้าไปถึงราวปี พ.ศ. ๒๓๒๑-๒๓๒๒

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๑ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อุปฮาด (ตำแหน่งรองจากเจ้าเมืองในภาคอีสานสมัยต้นรัตนโกสินทร์) เมืองกาฬสินธุ์ พร้อมด้วยครอบครัวย้ายมาตั้งรกรากที่เมืองนี้เพื่อรักษาพระธาตุเชิงชุม เมื่อมีผู้คนมาตั้งถิ่นฐานอยู่จำนวนมากขึ้น จึงโปรดเกล้าฯ ให้ยกบ้านธาตุเชิงชุมเป็นเมือง "สกลทวาปี" โดยตั้งให้อุปฮาดเมืองกาฬสินธุ์เป็นพระธานี เจ้าเมืองสกลทวาปีคนแรก

ในปี พ.ศ. ๒๓๖๙ ในสมัยรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้เกิดกบฏเจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์ เจ้าเมืองสกลทวาปีไม่ได้เตรียมกำลังป้องกันเมือง ทำให้เจ้าพระยาบดินทร์ เดชานุชิต (สิงห์ สิงหเสนี) ซึ่งเป็นแม่ทัพมาตรวจราชการเห็นว่าเจ้าเมืองกรมการไม่เอาใจใส่ต่อบ้านเมือง ปล่อยให้ข้าศึก (ทัพเจ้าอนุวงศ์) ล่วงล้ำได้โดยง่าย จึงสั่งให้นำตัวเจ้าเมืองสกลทวาปีในขณะนั้นไปประหารชีวิตที่หนองทรายขาว พร้อมกับกวาดต้อนผู้คนในเมืองสกลทวาปีไปอยู่ที่กบินทร์บุรีบ้าง ประจันตคามบ้าง ให้คงเหลือผู้คนไว้เพียงส่วนหนึ่งเพื่ออยู่เฝ้ารักษาพระธาตุเชิงชุม ต่อมาได้มีราชวงศ์คำแห่งเมืองมหาชัยกองแก้วทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง อพยพข้ามแม่น้ำโขงเข้ามาขอพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ขอสร้างบ้านแปงเมืองขึ้นใหม่ที่เมืองสกลทวาปี พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ราชวงศ์คำเป็นพระยาประเทศธานี (คำ) ในตำแหน่งเจ้าเมืองสกลทวาปี และทรงเปลี่ยนนามเมืองใหม่เป็น "สกลนคร" ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ปัจจุบันจังหวัดสกลนคร มีพื้นที่ ๙,๖๐๕ ตารางกิโลเมตร แบ่งออกเป็น ๑๘ อำเภอ คือ อำเภอเมืองสกลนคร อำเภอพรรณานิคม อำเภอพังโคน อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอเจริญศิลป์ อำเภอบ้านม่วง อำเภอคำตากล้า อำเภอวานรนิวาส อำเภออากาศอำนวย อำเภอกุสุมาลย์ อำเภอโพนนาแก้ว อำเภอโคกศรีสุพรรณ อำเภอเต่างอย อำเภอภูพาน อำเภอกุดบาก อำเภอนิคมน้ำอูน อำเภอวาริชภูมิ และอำเภอส่องดาว

ระยะทางจากจังหวัดสกลนครไปจังหวัดใกล้เคียง

นครพนม	๙๓	กิโลเมตร
มุกดาหาร	๑๑๙	กิโลเมตร
กาฬสินธุ์	๑๒๘	กิโลเมตร
อุดรธานี	๑๕๙	กิโลเมตร

ระยะทางจากอำเภอเมืองสกลนครไปอำเภอต่าง ๆ

อำเภอพรรณานิคม	๓๙	กิโลเมตร
อำเภอพังโคน	๕๔	กิโลเมตร

อำเภอสว่างแดนดิน	๘๔	กิโลเมตร
อำเภอเจริญศิลป์	๙๐	กิโลเมตร
อำเภอบ้านม่วง	๑๒๐	กิโลเมตร
อำเภอคำตากล้า	๑๐๙	กิโลเมตร
อำเภอวานรนิวาส	๘๕	กิโลเมตร
อำเภออากาศอำนวย	๕๗	กิโลเมตร
อำเภอกุสุมาลย์	๔๐	กิโลเมตร
อำเภอโพนนาแก้ว	๓๕	กิโลเมตร
อำเภอโคกศรีสุพรรณ	๒๒	กิโลเมตร
อำเภอเต่างอย	๒๘	กิโลเมตร
อำเภอภูพาน	๓๓	กิโลเมตร
อำเภอกุดบาก	๕๖	กิโลเมตร
อำเภอนิคมน้ำอูน	๙๙	กิโลเมตร
อำเภอวาริชภูมิ	๖๙	กิโลเมตร
อำเภอส่องดาว	๑๐๙	กิโลเมตร

การเดินทาง

รถยนต์ จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) แล้วแยกขวาเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข ๒ (ถนนมิตรภาพ) ที่จังหวัดสระบุรี ผ่านจังหวัดนครราชสีมา จนถึงอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ให้เลี้ยวขวาเข้าทางหลวงหมายเลข ๒๓ ผ่านจังหวัดมหาสารคาม และใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๑๓ ผ่านจังหวัดกาฬสินธุ์ เข้าสู่จังหวัดสกลนคร รวมระยะทาง ๖๔๗ กิโลเมตร

รถโดยสารประจำทาง จากกรุงเทพฯ มีรถออกจากสถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพ (จตุจักร) ถนนกำแพงเพชร ๒ ไปจังหวัดสกลนครทุกวัน สอบถามข้อมูลได้ที่

- บริษัท ขนส่ง จำกัด โทร. ๑๔๙๐, ๐ ๒๙๓๖ ๒๘๕๒-๖๖ สำนักงานสกลนคร โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๒๘๖๐, ๐๙ ๓๓๑๕ ๔๔๘๓ เว็บไซต์ www.transport.co.th
- บริษัท นครชัยแอร์ จำกัด โทร. ๑๖๒๔ เว็บไซต์ www.nca.co.th

หรือสอบถามข้อมูลได้ที่ สถานีขนส่งผู้โดยสารแห่งที่ ๒ เทศบาลสกลนคร ถนนนิตโย ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๔๙๔๕

รถไฟ จากสถานีรถไฟกรุงเทพ (หัวลำโพง) มีบริการรถไฟ สายกรุงเทพฯ-อุดรธานี จากนั้นต่อรถโดยสารไปจังหวัดสกลนคร ระยะทาง ๑๕๙ กิโลเมตร สอบถามข้อมูลได้ที่ การรถไฟแห่งประเทศไทย โทร. ๑๖๙๐, ๐ ๒๒๒๐ ๔๓๓๔, ๐ ๒๒๒๐ ๔๔๔๔ สถานีรถไฟอุดรธานี โทร. ๐ ๔๒๒๒ ๒๐๖๑ เว็บไซต์ www.railway.co.th

เครื่องบิน มีเที่ยวบินตรงจากท่าอากาศยานนานาชาติดอนเมือง กรุงเทพฯ ไปยังท่าอากาศยานสกลนคร ตำบลธาตุนาเวง อำเภอเมืองสกลนคร สอบถามข้อมูลได้ที่ ท่าอากาศยานสกลนคร โทร. ๐ ๔๒๗๒ ๔๐๔๔-๖ โดยมีสายการบินให้บริการ ดังนี้

- สายการบิน นกแอร์ เส้นทางกรุงเทพฯ-สกลนคร สอบถามข้อมูล โทร. ๑๓๑๘ เว็บไซต์ www.nokair.com
- สายการบิน แอร์เอเชีย เส้นทางกรุงเทพฯ-สกลนคร สอบถามข้อมูล โทร. ๐ ๒๕๑๕ ๙๙๙๙ เว็บไซต์ www.airasia.com

การเดินทางภายในจังหวัดสกลนคร

การเดินทางในเขตอำเภอเมืองสกลนคร มีรถสองแถวประจำทาง รถโดยสารขนาดเล็ก รถสามล้อเครื่องและรถสามล้อถีบให้บริการ สามารถรอขึ้นรถได้หลายจุด เช่น ตลาดสดเทศบาลเมืองสกลนคร โรงพยาบาลสกลนคร และสถานีขนส่งผู้โดยสารแห่งที่ ๒

สถานีขนส่งผู้โดยสารแห่งที่ ๒

สำหรับการเดินทางจากอำเภอเมืองสกลนครไปยังอำเภออื่น ๆ ในจังหวัด มีรถสองแถว รถหกล้อ และรถโดยสารให้บริการ สามารถขึ้นรถได้ที่ตลาดสดเทศบาลเมืองสกลนครและสถานีขนส่งผู้โดยสารแห่งที่ ๒

การเดินทางจากจังหวัดสกลนครไปยังจังหวัดใกล้เคียง

จากสถานีขนส่งผู้โดยสารแห่งที่ ๒ เทศบาลสกลนคร มีรถโดยสารทั้งแบบปรับอากาศและธรรมดาให้บริการไปยังจังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดอุดรธานี จังหวัดนครพนม จังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดบึงกาฬ ฯลฯ สอบถามข้อมูล โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๔๙๔๕

สถานที่ท่องเที่ยว

อำเภอเมืองสกลนคร

วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร (พระธาตุเชิงชุม) อยู่ถนนเรืองสวัสดิ์ ตำบลธาตุเชิงชุม เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดวรวิหาร ภายในวัดมีองค์พระธาตุเชิงชุมตั้งหันหน้าไปทางหนองหารซึ่งอยู่ทิศตะวันออก สร้างขึ้นเมื่อใดไม่ปรากฏหลักฐานชัด แต่นับเป็นปูชนียสถานสำคัญคู่บ้านคู่เมืองสกลนครมาแต่โบราณ ลักษณะองค์พระธาตุเป็นเจดีย์ก่ออิฐถือปูนฐานรูปสี่เหลี่ยม สูง ๒๔ เมตร ส่วนบนเป็นทรงบัวเหลี่ยมไม่มีลวดลายประดับ ยอดฉัตรทองคำเหนือองค์พระธาตุทำด้วยทองคำบริสุทธิ์มีน้ำหนัก ๒๔๗ บาท มีซุ้มประตู ๔ ด้าน ซุ้มยอดประตูมีลักษณะเป็นยอดปราสาทข้างในทึบสร้างด้วยศิลาแลงและหินทรายแดง มีซุ้มประตูหลอกแบบขอมด้านทิศเหนือ

วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร

ทิศใต้ และทิศตะวันตก ส่วนซุ้มประตูทางเข้าจริงอยู่ด้านทิศตะวันออก องค์พระธาตุสร้างครอบรอยพระพุทธบาทของพระพุทธเจ้าสี่พระองค์ ได้แก่ พระกกุสันทะ พระโกนาคม พระกัสสะปะ และพระโคดม หรือพระศรีอารีย์เมตตรัย (คือ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่พุทธศาสนิกชนเคารพสักการบูชาอยู่ทุกวันนี้) มีข้อสันนิษฐานว่าแต่เดิมพระธาตุเชิงชุมอาจเป็นปราสาทหินทรายศิลปะสมัยขอม เนื่องจากภายในกรอบประตูทางเข้าอุโมงค์ด้านขวามือพบจารึกพระธาตุเชิงชุมอักษรขอมโบราณราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖ แต่องค์พระธาตุในปัจจุบันเป็นศิลปะล้านช้าง เนื่องด้วยอิทธิพลของอาณาจักรล้านช้างแผ่เข้ามาบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยราวพุทธศตวรรษที่ ๑๙ และได้มีการบูรณะองค์พระธาตุขึ้นมาใหม่

ภายในวิหารใกล้พระธาตุเชิงชุมเป็นที่ประดิษฐาน *หลวงพ่อพระองค์แสน* พระพุทธรูปปูนปั้นลงรักปิดทอง ปางมารวิชัยศิลปะเชียงแสน ประดิษฐานอยู่บนฐานชุกชี ฐานมีความสูง ๑.๓๕ เมตร หน้าตักองค์พระกว้าง ๒ เมตร วัดจากหน้าตักถึงยอดพระเกศสูง ๓.๒ เมตร เป็นที่เคารพนับถือและเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชนในจังหวัดสกลนคร ทุกวันพระในเวลาค่ำมักมีประชาชนไปกราบไหว้องค์พระธาตุเชิงชุมและหลวงพ่อพระองค์แสนเป็นจำนวนมาก และในวันขึ้น ๙-๑๕ ค่ำ เดือน ๒ (กำหนดตามจันทรคติ) จะมีการจัดงานนมัสการพระธาตุเชิงชุมและหลวงพ่อพระองค์แสน เป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ยังมีปูชนียสถานที่น่าสนใจภายในวัด ได้แก่

พระอุโบสถหลังเดิม (สิมเก่า) สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๐ ลักษณะเป็นสิมแบบโถง (สิม เป็นภาษาอีสาน

หลวงพ่อองค์พระแสนวัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร

แปลว่า อุโบสถ) โครงสร้างเป็นไม้ก่ออิฐถือปูน หลังคาเป็นกระเบื้องไม้แบบเดิม หันหน้าไปทางทิศใต้ ภายในมีจิตรกรรมภาพเถาไม้เลื้อยเป็นแนวรอบอาคาร หน้าบันมีจิตรกรรมเป็นรูปเทพบุตร เทพธิดา ดาวประจำยาม มังกร และเถาไม้เลื้อย ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปหลายองค์ ทั้งที่สร้างด้วยไม้และปูนปั้น

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ เป็นบ่อน้ำที่มีมาพร้อมองค์พระธาตุเชิงชุม เดิมมีน้ำพุผุดขึ้นมาเนื่องจากเป็นปลายทางของลำน้ำใต้ดินซึ่งไหลมาจากเทือกเขาภูพาน ผ่านศูนย์ราชการด้านทิศเหนือ ผ่านใจกลางเมืองข้างวัดเหนือ แล้วไหลมาผุดที่นี่ เรียกว่า “ภูน้ำซอด” หรือ “ภูน้ำลอด” แล้วไหลผ่านไปที่สระพังทอง ในสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ซึ่งอยู่ติดกับวัด เมื่อน้ำน้อยลงเรื่อย ๆจึงได้มีการทำผนังกั้นไม่ให้ดินพังลงไป ในอดีตจะมีการนำน้ำจากบ่อน้ำนี้ไปประกอบพิธีกรรมสำคัญต่าง ๆ ปัจจุบันมีการสร้างประติมากรรมรูปพญานาคล้อมบ่อน้ำนี้ไว้

หอกลอง หรือ *หอระฆัง* เป็นหอสูง ๓ ชั้น สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๓ โดยชาวเวียดนามที่ได้มาพำนักอาศัย ณ จังหวัดสกลนคร ร่วมใจกันสร้างขึ้นถวายองค์พระธาตุเชิงชุมเพื่อเป็นพุทธบูชาและใช้บอกเวลายาม

ถนนผ้าคราม อยู่ถนนเรืองสวัสดิ์ (ถนนเส้นหน้าวัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร) ตำบลธาตุเชิงชุม เป็นถนนคนเดินที่จัดขึ้นทุกวันเสาร์และวันอาทิตย์ เวลา ๑๕.๐๐-๒๐.๐๐ น. เน้นขายสินค้าที่ผลิตจากผ้าย้อมคราม ซึ่งเป็นผ้าพื้นเมืองยอดนิยมของจังหวัดสกลนคร อาทิเช่น เสื้อผ้าสำเร็จรูป ผ้าทอเป็นผืน

ถนนผ้าคราม

ผ้าคลุมไหล่ ผ้าพันคอ กระเป๋า พวงกุญแจ เครื่องประดับ ฯลฯ ถือเป็นถนนคนเดินที่มีเอกลักษณ์อีกแห่ง

หนองหาร เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเรื่องราวที่เป็นตำนานเล่าขานเกี่ยวกับการกำเนิดหนองหาร คือ "ตำนานผาแดงนางไอ่" กล่าวกันว่าเกิดการแย่งชิงตัวนางไอ่คำระหว่างท้าวผาแดง (ลูกเจ้าเมือง) กับท้าวพังคี (เจ้าชายพญานาค) จนเกิดการต่อสู้ไล่ล่าทำให้แผ่นดินสะเทือน ยุบตัวลงเกิดเป็นหนองน้ำขนาดใหญ่ (หนองหารหลวง) เกาะแก่ง และทางน้ำไหล (ลำน้ำก่ำ) ไปยังแม่น้ำโขง ชาวสกลนครและชุมชนรอบหนองหารจึงมีความเชื่อเรื่องพญานาคมาจนทุกวันนี้

หนองหารมีเนื้อที่ ๑๒๓ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่เทศบาลเมืองสกลนครและอีก ๑๐ ตำบล ของอำเภอเมืองสกลนครและอำเภอโพนนาแก้ว เป็นแหล่งรับน้ำจากลำห้วยหลายสายและเป็นต้นน้ำของลำน้ำก่ำซึ่งไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม อำนวยประโยชน์ในด้านการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ และโดยเฉพาะการประมงซึ่งเป็นอาชีพหลักของชาวบ้านในชุมชนรอบหนองหาร ระดับน้ำในหนองหารมีความลึกประมาณ ๓-๘ เมตร มีเกาะต่าง ๆ กว่า ๒๐ เกาะ เช่น เกาะดอนสวรรค์ เป็นเกาะใหญ่ที่สุดในหนองหาร อยู่ห่างจากฝั่งด้านศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดเขต ๓ สกลนคร ประมาณ ๗ กิโลเมตร บนเกาะมีวัดร้างและพระพุทธรูปเก่าแก่ และตามเกาะต่าง ๆ เหล่านี้มีต้นไม้ใหญ่ขึ้นอยู่มากมายจึงเป็นที่อยู่อาศัยของนกนานาชนิด หนองหารจึงถือเป็นแหล่งน้ำที่มีระบบนิเวศอุดมสมบูรณ์แห่งหนึ่งของไทย

สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ อยู่ติดกับหนองหาร ตำบลธาตุเชิงชุม เป็นสวนสาธารณะบนเนื้อที่ ๑๒๐ ไร่ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในรัชกาลที่ ๙ เสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดสวนแห่งนี้เมื่อ

หนองหาร

วันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๐ ลักษณะเป็นสวนหย่อมล้อมสระน้ำขนาดใหญ่ คือ สระพังทอง เป็นสระน้ำโบราณ เชื่อกันว่าสร้างมาพร้อมกับการสร้างพระธาตุเชิงชุม บริเวณโดยรอบมีสวนไม้ดอกไม้ประดับ สวนป่า สวนน้ำ สวนหิน และน้ำพุที่มีความสูงราว ๖๙ เมตร เหมาะสำหรับมาพักผ่อนหย่อนใจ ออกกำลังกาย และหาความรู้ด้านพฤกษศาสตร์ ในเวลาต่อมาสวนแห่งนี้ได้มีการขยายพื้นที่เพิ่มเติมออกไปราว ๒๐ ไร่ โดยประชาชนชาวสกลนครได้พร้อมใจกันสร้างพื้นที่ส่วนขยายนั้นให้เป็นสวนสาธารณะเช่นเดียวกับพื้นที่หลัก เรียกสวนบริเวณนี้ว่า *สวนสมเด็จเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ (สวนแม่-สวนลูก)* เนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในรัชกาลที่ ๙ ทรงเจริญพระชนมายุ ๘๔

สวนแม่-สวนลูก

พรรษา เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ สวนทั้งสองแห่งเปิดทุกวัน เวลา ๐๔.๐๐-๒๑.๐๐ น.

พิพิธภัณฑ์ภูพาน

พิพิธภัณฑ์ภูพาน อยู่บริเวณชุมชนหนองหาร ด้านหลังโรงเรียนอนุบาลสกลนคร ตำบลธาตุเชิงชุม เป็นสถานที่จัดแสดงความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชาวสกลนคร โดยจัดแสดงเป็นห้องต่าง ๆ ได้แก่ ห้องโหมโรง ห้องนิทรรศการ "มหัศจรรย์ภูพาน" ห้องป่าบุ่งป่าทาม ป่าพรุอีสาน ห้องหนองหารกับการตั้งเมืองสกลนคร ห้องคนสกลนคร ห้องอาศิรวาทองค์ราชัน องค์ราชินี ห้องนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ ห้องดินแดนแห่งธรรม และประติมากรรมกลางแจ้ง เปิดให้เข้าชมวันอังคาร-วันอาทิตย์ (ปิดวันจันทร์) เวลา ๐๙.๐๐-๑๗.๐๐ น. ไม่เสียค่าเข้าชม กรณีเข้าชมเป็นหมู่คณะและต้องการวิทยากรบรรยายควรทำหนังสือนัดหมายล่วงหน้า สอบถามข้อมูล โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๔๘๕๓

ห้องจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์ภูพาน

รูปปั้นพระเถราจารย์ชื่อดัง ภายในห้องดินแดนแห่งธรรม

สถานแสดงพันธุ์ปลาน้ำจืดภาคอีสาน อยู่ในพื้นที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดเขต ๓ สกลนคร ถนนใสสว่าง ตำบลธาตุเชิงชุม วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่ออนุรักษ์พันธุ์ปลาในหนองหาร และส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในจังหวัดต่าง ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะเป็นอาคารปูนชั้นเดียว ภายในจัดแสดงและให้ความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ปลาชนิดต่าง ๆ ที่พบในภาคอีสานของไทย เช่น ปลาเผือก ปลาหมอ ปลาเสือตอ ปลากราย ปลาชะโด ปลาจันทร์เทศ เป็นต้น เปิดให้เข้าชม วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. ไม่เสียค่าเข้าชม หากประสงค์เข้าชมเป็นหมู่คณะและต้องการวิทยากรบรรยายควรทำหนังสือนัดหมายล่วงหน้า สอบถามข้อมูล โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๑๔๔๗

พิพิธภัณฑ์เมืองสกลนคร อยู่อาคาร ๑ ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถนนนิตโย ตำบลธาตุเชิงชุม เป็นสถานที่จัดแสดงสิ่งของเครื่องใช้ของกลุ่มชนต่าง ๆ ในจังหวัดสกลนคร พร้อมภาพประวัติและเอกสารแสดงความเป็นมาทางศิลปวัฒนธรรม เปิดให้เข้าชมวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. ไม่เสียค่าเข้าชม กรณีเข้าชมเป็นหมู่คณะและต้องการวิทยากรบรรยายควรทำหนังสือนัดหมายล่วงหน้าถึง ผู้อำนวยการสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร สอบถามข้อมูล โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๔๐๐๙

พิพิธภัณฑ์บริขารพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ วัดป่าสุทธาวาส อยู่ถนนสุขเกษม (ตรงข้ามสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสกลนคร) ตำบลธาตุเชิงชุม

พระอุโบสถ วัดป่าสุทธาวาส

ภายในพิพิธภัณฑ์บริขารพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ วัดป่าสุทธาวาส

เนื่องจากพระอาจารย์มั่นเป็นพระเถระสายธรรมยุติ มีปฏิปทาควรค่าแก่การเคารพบูชาของพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย จึงมีการสร้างพิพิธภัณฑ์ขึ้นในวัดป่าสุทธาวาส ซึ่งเป็นวัดที่ท่านมาจำพรรษาและมรณภาพที่วัดนี้ ตัวอาคารพิพิธภัณฑ์บริขารเป็นอาคารชั้นเดียวรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า คล้ายแบบบ้านทรงไทยประยุกต์ ภายในพิพิธภัณฑ์มีรูปหล่อโลหะรมดำรูปเหมือนพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระเท่าขนาดองค์จริงในท่านั่งสมาธิ เบื้องหน้ารูปหล่อมีตู้กระจกยกฐานสูงพื้นปูด้วยหินอ่อน ภายในบรรจุอัฐิของท่านที่แปรสภาพเป็นแก้วผลึกใสสีขาว พร้อมทั้งตู้แสดงเครื่องบริขาร รวมทั้งประวัติความเป็นมาของท่านตั้งแต่เกิดจนมรณภาพ

พระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ ถือกำเนิดในสกุลแก่นแก้ว บ้านคำบง อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี บรรพชาเป็นสามเณรเมื่ออายุ ๑๕ ปี และอุปสมบทเมื่ออายุ ๒๒ ปี ณ วัดเลียบ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ท่านเป็นพระที่ยึดมั่นในธุดงค์กรรมฐานเป็นวัตร มีพระในสายเดียวกับท่านอีกหลายองค์ที่ได้เข้ามาปฏิบัติและฝึกวิปัสสนากรรมฐานตามแนวของท่าน เช่น หลวงปู่ฝั้น อาจาโร หลวงปู่ขาว อนาลโย หลวงปู่แหวน สุจิณโณ เป็นต้น ต่อมาท่านได้ย้ายจากการธุดงค์กรรมฐานเข้ามาจำพรรษาที่วัดป่าสุทธาวาส และมรณภาพที่วัดนี้เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๒ สิริอายุได้ ๘๐ ปี

นอกจากนี้ในวัดป่าสุทธาวาสยังมี *จันทสารเจติยานุสรณ์* เป็นเจดีย์ที่สร้างขึ้นเพื่อบรรจุอัฐิธาตุของหลวงปู่หลุย จันทสาโร พระเถระชั้นผู้ใหญ่สายวิปัสสนาและเป็น

พิพิธภัณฑ์บริขารพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ ณ วัดป่าสุทธาวาส

ศิษย์ของพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ หลวงปู่หลุย เป็นผู้ที่มีปฏิปทาชอบจาริกไปในที่ต่าง ๆ จนถึงวาระสุดท้ายแห่งชีวิตท่าน เมื่อท่านมรณภาพและได้รับพระราชทานเพลิงศพแล้ว พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ มีพระราชกระแสว่า *"ควรสร้างเจดีย์ที่วัดป่าสุทธาวาส อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ที่วัดนี้ มีอัฐิธาตุของพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ ท่านจะได้อยู่ใกล้กัน"* ในการนั้นพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ร่างแบบเจดีย์องค์นี้ด้วยพระองค์เองพระราชทาน

อุทยานบัวเฉลิมพระเกียรติ อยู่หมู่ที่ ๑ ตำบลเชียงเครือ ใกล้กับหนองหาร สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมบัวพันธุ์ต่าง ๆ และรองรับการประชุมวิชาการบัวนานาชาติ ซึ่งจัดขึ้นที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้าและแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของนิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ความโดดเด่นของอุทยานบัว คือ มีบึงบัวขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่ด้านหน้าทางเข้า มีสะพาน

จันทสารเจติยานุสรณ์ วัดป่าสุทธาวาส

อุทยานบัวเฉลิมพระเกียรติ

ยามเช้าก่อนพระอาทิตย์ขึ้น ณ จุดชมวิวหนองหาร

ไม้สีแดงทอดยาวเชื่อมต่อกันสำหรับเดินชมดอกบัวรอบสระ มีศาลาชมวิวกลางบึงบัวสำหรับพักผ่อนหย่อนใจรับลมเย็น

อุทยานบัวแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่

๑. ส่วนรวบรวมพันธุ์บัว เป็นการรวบรวมพันธุ์บัวทั้งในและต่างประเทศทั้งหมด ๓๔ สายพันธุ์ เช่น บัวกระด้ง บัวสาย บัวผัน-เผื่อน และบัวฝรั่ง รวบรวมไว้ในรูปแบบสระบัวบนพื้นที่ ๑๐ ไร่ โดยมีทางเดินเชื่อมต่อกันที่สามารถเดินลงไปชมบัวได้อย่างใกล้ชิด

๒. ส่วนแสดงพันธุ์บัว โดยนำบัวพันธุ์จำนวน ๗๔ สายพันธุ์มาจัดแสดงบนกระถาง เพื่อให้ผู้สนใจได้ใกล้ชิดกับบัว มากขึ้น

๓. ส่วนนิทรรศการ จัดแสดงไว้ที่ชั้นล่างของอาคารวิจัยและพัฒนา เป็นนิทรรศการความรู้และความเป็นมาของบัวพันธุ์ต่าง ๆ ประกอบด้วย การจำแนกพันธุ์บัว ประวัติบัวในไทย การปลูกบัว การดูแลรักษา โรคและศัตรูที่สำคัญ การปรับปรุงพันธุ์ การทำนาบัว และประโยชน์จากบัว

อุทยานบัวเปิดให้เข้าชม วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. วันเสาร์-วันอาทิตย์ เวลา ๐๘.๓๐-๑๘.๐๐ น. ไม่เสียค่าเข้าชม สอบถามข้อมูล โทร. ๐ ๔๒๗๒ ๕๐๐๐

การเดินทาง รถยนต์: จากอำเภอเมืองสกลนคร ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๒ เส้นทางไปจังหวัดนครพนม ประมาณ ๑๙ กิโลเมตร จะพบทางเข้าอุทยานบัวฯ อยู่ริมถนนทางซ้ายมือ เลยทางเข้ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประมาณ ๒ กิโลเมตร รถโดยสารประจำทาง: มีรถสองแถวสายสกลนคร-ท่าแร่ ผ่านหน้าทางเข้าอุทยานบัวฯ

จุดชมวิวหนองหาร

จุดชมวิวหนองหาร อยู่ริมทางหลวงหมายเลข ๒๒ หลักกิโลเมตรที่ ๑๖๘ เส้นทางจากนครพนมเข้าตัวเมืองสกลนคร (เยื้องกับอุทยานบัวฯ ห่างกันราว ๒ กิโลเมตร) ตำบลท่าแร่ บริเวณจุดชมวิวมีศาลาริมน้ำสำหรับพักผ่อนหย่อนใจอยู่หลายจุด และหากขับรถหรือปั่นจักรยานไปตามถนนภายในพื้นที่จุดชมวิวลึกเข้าไประยะทางราว ๑ กิโลเมตร จะพบสะพานคอนกรีตยื่นจากริมหนองหารไปยังเกาะกลางน้ำ เหมาะสำหรับเดินเล่นชมวิวและถ่ายรูป โดยเฉพาะในช่วงเวลาเช้าและเย็น จุดชมวิวหนองหารเปิดให้เข้าชมทุกวัน เวลา ๐๖.๐๐-๑๙.๐๐ น. ไม่เสียค่าเข้าชม

นอกจากนี้ยังมีจุดชมวิวหนองหารอีกหลายจุดซึ่งเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวและบรรดาช่างภาพ เช่น จุดถ่ายรูปตะวันรอนที่หนองหาร ณ บ้านท่าแร่ และจุดชมวิวหนองหารบ้านท่าวัด ตำบลเหล่าปอแดง เป็นต้น

บ้านเรือนสถาปัตยกรรมฝรั่งเศส บ้านท่าแร่

ชุมชนบ้านท่าแร่ อยู่ตำบลท่าแร่ เป็นชุมชนเก่าแก่ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๒๗ เป็นชุมชนที่มีประชากรนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกมากที่สุดในประเทศไทย เดิมทีชาวท่าแร่เป็นชาวคริสตังที่

เทศกาลแห่ดาวคริสต์มาส ชุมชนท่าแร่

อาสนวิหารอัครเทวดามีคาแอล ชุมชนบ้านท่าแร่

อพยพมาจากตัวเมืองสกลนครอีกฝั่งของหนองหาร มีทั้งชาวญวนและชาวไทยญ้อ (ชาวพื้นเมืองดั้งเดิมซึ่งอพยพมาจากเมืองหงสา แขวงไชยบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว) เพราะไม่พอใจการกีดกันการนับถือศาสนาคริสต์ของกลุ่มผู้ปกครองเมืองสกลนครในสมัยรัชกาลที่ ๕ จึงอพยพย้ายถิ่นฐานโดยการต่อแพไม้ไผ่ขนาดใหญ่บรรทุกผู้คนและเครื่องใช้ที่จำเป็นล่องในบึงหนองหาร และอธิษฐานเทวดามีคาแอลขอให้พบแผ่นดินที่เหมาะแก่การเผยแพร่คริสต์ศาสนา กระแสลมได้พัดใบเรือซึ่งทำจากผ้าห่มกั้นลมไปถึงชายฝั่งอีกแห่งหนึ่งของหนองหาร ซึ่งพื้นดินส่วนใหญ่เต็มไปด้วยดินลูกรังที่เรียกว่า “หินแฮ่” จึงพากันตั้งชุมชนใหม่ขึ้นและเรียกว่า “ท่าแฮ่” และเปลี่ยนมาเรียกว่า “ท่าแร่” ในปัจจุบัน

ปราสาทพระธาตุนารายณ์เจงเวง

ชุมชนบ้านท่าแร่มีผังเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยมตาราง หมากรุกคล้ายกับผังเมืองในประเทศแถบตะวันตก และมีบ้านเรือนสร้างแบบสถาปัตยกรรมฝรั่งเศสที่สวยงามเรียงรายอยู่สองข้างทางถนนสายหลักของหมู่บ้าน ในชุมชนท่าแร่ยังเป็นที่ตั้งของโบสถ์คริสต์นิกายโรมันคาทอลิกชื่อว่า *อาสนวิหารอัครเทวดามีคาแอล* เป็นโบสถ์ขนาดใหญ่รูปทรงคล้ายเรือ เพื่อระลึกถึงการใช้เรือและแพในการอพยพจากตัวเมืองสกลนครมาตั้งถิ่นฐานใหม่ยังบ้านท่าแร่ ช่วงวันที่ ๒๓-๒๕ ธันวาคม ของทุกปี ชุมชนชาวคริสต์บ้านท่าแร่จะจัด ประเพณีแห่ดาว เทศกาลคริสต์มาส โดยเชื่อว่าดาวเป็นสัญลักษณ์ของการเสด็จลงมาประสูติ

ภาพสลักรูปนารายณ์บรรทมสินธุ์

บนโลกมนุษย์ของพระเยซู มีกิจกรรมให้ได้ชมและร่วมสนุกอีกมากมายตลอดช่วงการจัดงาน สอบถามข้อมูลได้ที่ สำนักมิสซังโรมันคาทอลิกท่าแร่-หนองแสง โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๑๒๗๒

การเดินทาง จากอำเภอเมืองสกลนคร ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๒ เส้นทางไปจังหวัดนครพนม ประมาณ ๒๑ กิโลเมตร ถึงชุมชนบ้านท่าแร่

ปราสาทพระธาตุนารายณ์เจงเวง อยู่ในวัดพระธาตุนารายณ์เจงเวง บ้านธาตุ ตำบลธาตุนาเวง เป็นพระธาตุประกอบด้วยปรางค์องค์เดียว สร้างด้วยหินทรายบนฐานศิลาแลงขนาดใหญ่ สลักลวดลายลงบนเนื้อหิน ชื่อของปราสาทสันนิษฐานว่ามาจากภาษาเขมร คือ “นารายณ์เชิงแวง” แปลว่า พระนารายณ์ขายาว เนื่องจากปรากฏภาพสลักรูปนารายณ์บรรทมสินธุ์ทางด้านเหนือของปราสาท

ผังปราสาทประกอบด้วยห้องครรภคฤหะ (ห้องอันเป็นที่ประดิษฐานรูปเคารพของพระศิวะที่อาจเป็นศิวลึงค์) และมีมุขยื่นออกมาทางด้านทิศตะวัน

พระธาตุดุม

ออก มีประตูทางเข้าด้านหน้าเพียงทิศเดียว ส่วนทิศอื่นเป็นประตูหลอก โดยประตูหลอกทางด้านทิศเหนือปรากฏท่อโสมสูตรด้วย ภาพสลักส่วนมากรอบปราสาทเป็นภาพเล่าเรื่องในไวษณพนิกาย เช่น นารายณ์บรรทมสินธุ์ พระกฤษณะปราบสิงห์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม หน้าบันกลางกลับแสดงภาพศิวนาฏราชซึ่งอาจแสดงให้เห็นว่าปราสาทแห่งนี้สร้างเพื่ออุทิศให้กับไศวนิกายมากกว่า

ในตำนานอุรังคธาตุ เมื่อพระมหากัสสปะอัญเชิญพระอุรังคธาตุมาจากอินเดีย พระยาสุวรรณภิงคารประสงค์จะขอแบ่งพระบรมสารีริกธาตุมาประดิษฐานไว้แก่บ้านเมือง จึงได้ตระเตรียมสร้างอุโมงค์ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ก่อนล่วงหน้า โดยโปรดให้ชาวเมืองฝ่ายชายและฝ่ายหญิงแข่งกันสร้างอุโมงค์ให้เสร็จภายในคืนเดียว หากฝ่ายใดสร้างเสร็จก่อนก็

หนึ่งในทับหลังของพระธาตุดุม

จะได้นำพระอุรังคธาตุไปบรรจุไว้ให้เป็นพระมหาธาตุ ฝ่ายชายจึงสร้างปราสาทภูเพ็กขึ้น โดยแข่งกับฝ่ายหญิงที่สร้างปราสาทนารายณ์เจงเวง ทั้งสองฝ่ายถือกติกาว่าถ้าดาวเพ็ก (ดาวศุกร์) ขึ้นให้หยุดสร้าง ในการก่อสร้างฝ่ายหญิงได้ออกอุบายแขวนโคมไว้บนยอดสูง

ทำให้ฝ่ายชายเข้าใจผิดเห็นว่าเป็นดาวศุกร์และหยุดสร้างปราสาทภูเพ็ก ปราสาทนารายณ์เจงเวงจึงเสร็จสมบูรณ์อยู่เพียงปราสาทเดียว

การเดินทาง จากอำเภอเมืองสกลนคร ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๒ เส้นทางไปจังหวัดอุดรธานี จนถึงสี่แยกบ้านธาตุ ให้เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข ๒๔๑ เส้นทางไปจังหวัดกาฬสินธุ์ ประมาณ ๕๐๐ เมตร จะพบป้ายให้เลี้ยวซ้ายเข้าซอยและตรงไปอีก ๓๐๐ เมตร ถึงวัดพระธาตุนารายณ์เจงเวง ระยะทางจากอำเภอเมืองสกลนคร ๖ กิโลเมตร

พระธาตุดุม อยู่วัดพระธาตุดุม บ้านธาตุดุม ตำบลงิ้วดอน ลักษณะเป็นปรางค์องค์เดียว องค์พระธาตุส่วนใหญ่สร้างด้วยอิฐเผา ทับหลังสลักจากหินทราย และฐานรากเป็นศิลาแลง สันนิษฐานว่าสร้างสมัยเดียวกับพระธาตุนารายณ์เจงเวงแต่องค์ปราสาทเล็กกว่า พบทับหลังทั้ง ๔ ด้าน ด้านทิศเหนือสลักเป็นภาพนารายณ์บรรทมสินธุ์ นอกจากนี้ยังมีภาพเทวดาทรงพาหนะเหนือหน้ากาลประกอบด้วยสัตว์ต่าง ๆ เช่น ช้าง สิงห์ และลายใบไม้ม้วน เป็นศิลปะเขมรแบบบาปวน อายุประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๗

การเดินทาง จากอำเภอเมืองสกลนคร ใช้ถนนสุขเกษม ต่อด้วยถนนคูเมือง จนถึงสี่แยกธนาคารอาคารสงเคราะห์ ให้เลี้ยวขวาและตรงไปจนพบสี่แยกใหญ่อีกครั้ง ให้เลี้ยวซ้ายไปทางบ้านธาตุดุม ตรงไปอีก ๑ กิโลเมตร สุดทางถนนคือวัดพระธาตุดุม ระยะทางจากอำเภอเมืองสกลนคร ๕ กิโลเมตร

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อยู่บ้านนานกเค้า ตำบลห้วยยาง ตั้งขึ้น

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เพื่อเป็นศูนย์ตัวแทนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการศึกษาทดลอง วิจัย และพัฒนาในทุก ๆ ด้านของการเกษตร เป็นเหมือนพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต สามารถเข้ามาเยี่ยมชมศึกษาดูงานและนำไปประกอบอาชีพได้ ภายในศูนย์ศึกษาฯ มีการจัดนิทรรศการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฟาร์มเพาะเลี้ยง "สามดำมหัศจรรย์แห่งภูพาน" คือ โคทาจิมะ สุกรภูพาน และไก่ดำภูพาน นอกจากนี้ยังมีฟาร์มเพาะเห็ด ฟาร์มหม่อนไหม ฟาร์มไก่งวง วัวนม กวางรูซา การเลี้ยงปลาในกระชัง แปลงนาสาธิต สวนสัตว์เล็ก ๆ สำหรับเด็ก สวนไม้ดอกไม้ประดับที่สวยงาม และร้านจำหน่ายสินค้าสมุนไพรและสินค้าแปรรูปทางการเกษตรที่ผลิตขึ้นภายในศูนย์ศึกษาฯ

ศูนย์ศึกษาฯ เปิดให้เข้าชมทุกวัน เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. ไม่เสียค่าเข้าชม กรณีเข้าชมเป็นหมู่คณะและต้องการวิทยากรบรรยายควรทำหนังสือนัดหมายล่วงหน้า และมีบริการรถรางพาชมตามจุดต่าง ๆ ค่าบริการคันละ ๓๐๐ บาท (นั่งได้ประมาณ ๑๕-๒๐ คน) สอบถามข้อมูล โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๗๔๕๘-๙ เว็บไซต์ www.royal.rid.go.th/phuphan

การเดินทาง จากอำเภอเมืองสกลนคร ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๑๓ เส้นทางไปจังหวัดกาฬสินธุ์ และเลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวงชนบท สน.๓๐๓๕ จากนั้นตรงไปอีก ๒ กิโลเมตร ถึงศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน ระยะทางจากอำเภอเมืองสกลนคร ๑๖ กิโลเมตร

พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ อยู่บนเทือกเขาภูพาน ตำบลห้วยยาง เป็นสถานที่ประทับแรมของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ ในคราวเสด็จแปรพระราชฐานเยี่ยมพสกนิกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

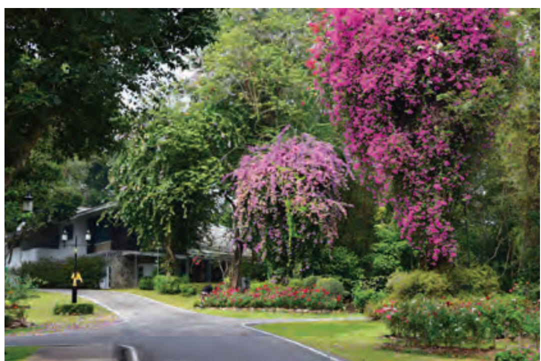
ไก่ดำภูพาน

พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์

บริเวณสถานที่ตั้งเป็นป่าไม้ร่มรื่น มีไม้ดอกไม้ประดับตกแต่งไว้อย่างสวยงาม ในระหว่างที่ไม่ได้ประทับอยู่ที่พระตำหนักฯ อนุญาตให้ประชาชนทั่วไปเข้าชมได้ (ควรแต่งกายชุดสุภาพและสำรวมกิริยา เนื่องจากเป็นเขตพระราชฐาน) เปิดให้เข้าชมทุกวัน เวลา ๐๘.๐๐-๑๖.๐๐ น. ไม่เสียค่าเข้าชม สอบถามข้อมูล โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๑๕๕๐

การเดินทาง จากอำเภอเมืองสกลนคร ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๑๓ เส้นทางไปจังหวัดกาฬสินธุ์ ประมาณ ๑๓ กิโลเมตร จะพบทางเข้าพระตำหนักฯ อยู่ริมถนนทางขวามือ

โค้งปิ้งงู เป็นส่วนหนึ่งของทางหลวงหมายเลข ๒๑๓ (สกลนคร-กาฬสินธุ์) ใกล้กับพระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ เป็นช่วงที่ถนนมีลักษณะคดเคี้ยวไปมาเหมือน

พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์

กับงูเลื้อยหรืองูที่ถูกปิ้ง การจะชมโค้งปิ้งงูให้เห็นชัดเจนต้องมองจากมุมสูงลงมาเท่านั้น บริเวณโค้งปิ้งงูมีจุดพักรถอยู่ริมถนน มีร้านอาหารและห้องน้ำให้บริการ และบริเวณเกาะกลางถนน คือ สวนรัชมังคลาภิเษก ลักษณะเป็นสวนหย่อมตกแต่งด้วยไม้

โค้งปิ้งงู

ดอกไม้ประดับสวยงามและมีหลักกิโลเมตรขนาดใหญ่ให้นักท่องเที่ยวได้แวะเก็บภาพความประทับใจ

การเดินทาง จากอำเภอเมืองสกลนคร ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๑๓ เส้นทางไปจังหวัดกาฬสินธุ์ ระยะทางประมาณ ๑๕ กิโลเมตร

อุทยานแห่งชาติภูพาน ที่ทำการอุทยานฯ ตั้งอยู่บนเทือกเขาภูพาน ตำบลห้วยยาง ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ มีเนื้อที่ประมาณ ๖๖๕ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมืองสกลนคร อำเภอพรรณานิคม อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร และอำเภอสมเด็จ อำเภอห้วยผึ้ง อำเภอกุดบาก จังหวัดกาฬสินธุ์ สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นภูเขาหินทราย มีความสูงอยู่ระหว่าง ๒๐๐-๕๖๗ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง โดยมีภูเขียวซึ่งอยู่ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์เป็นยอดเขาสูงสุดในเขตอุทยานฯ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารหลายสาย ซึ่งไหลลงสู่ลำน้ำอูนและลำน้ำพุง สภาพป่าเป็นป่าเต็งรัง ป่าดงดิบ และป่าเบญจพรรณ สัตว์ป่าที่พบเห็น ได้แก่ ค่าง ชะมด ลิงลม ฯลฯ

สถานที่น่าสนใจในเขตอุทยานฯ ได้แก่

ผานางเมิน อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ๗๐๐ เมตร เป็นแนวหินผาที่ทอดตัวหันหน้าไปทางทิศตะวันตก สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๓๐๐ เมตร สามารถชมทิวทัศน์ได้กว้างไกล เหมาะแก่การชมพระอาทิตย์ตก

ลานสาวเอ้ (คำว่า เอ้ เป็นภาษาอีสาน หมายถึงการแต่งตัวมาอวดกัน) เป็นลานหินที่มีทางเดินต่อ

เนื่องจากผานางเมิน อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ประมาณ ๑ กิโลเมตร แวดล้อมไปด้วยป่าเต็งรัง ในฤดูแล้งป่าจะเปลี่ยนสีสวยงามมาก หากเป็นช่วงปลายฝนต้นหนาว เดือนกันยายน-พฤศจิกายน ลานหินบริเวณนี้จะเต็มไปด้วยดอกไม้ป่าเล็กๆ เช่น ดุสิตา (หญ้าข้าวก่ำน้อย) สร้อยสุวรรณ (หญ้าสีทอง) และมณีเทวา (กระดุมเงิน) เหมาะสำหรับชื่นชมธรรมชาติและถ่ายภาพ

ถ้ำเสรีไทย อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ประมาณ ๔.๕ กิโลเมตร เป็นถ้ำสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ที่ฝ่ายเสรีไทยใช้เป็นที่สะสมอาวุธและเสบียง เพราะเป็นทำเลที่เหมาะสมปกคลุมไปด้วยป่าทึบ และบริเวณเดียวกันยังมีร่องรอยการขุดแต่งเป็นสนามบินลับด้วย ทางอุทยานฯ ได้ทำเส้นทางเดินเป็นวงรอบระยะทางรวม ๕ กิโลเมตร ผ่านป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ ถ้ำเสรีไทย และต่อไปยังจุดชมพระอาทิตย์ตกและจุดชมพระอาทิตย์ขึ้น และทางเดินช่วงสุดท้ายจะผ่านทุ่งกระเจียวที่จะออกดอกสวยงามในช่วงเดือนสิงหาคม

สะพานหินธรรมชาติ (ทางผีผ่าน) อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ประมาณ ๗ กิโลเมตร ลักษณะเป็นสะพานหินธรรมชาติที่เชื่อมต่อระหว่างหินสองกลุ่ม สะพานกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ยาว ๘ เมตร ด้านใต้เป็นเวิ้งถ้ำกว้างใช้เป็นที่หลบแดดหลบฝนได้ นับเป็นความมหัศจรรย์ของธรรมชาติอย่างหนึ่ง

น้ำตกคำหอม อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ประมาณ ๙ กิโลเมตร ทางเข้าน้ำตกอยู่ริมทางหลวงหมายเลข ๒๑๓ บริเวณโค้งปิ้งงู และมีพื้นที่ติดกับเขตพระราชฐานของพระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ บริเวณใกล้เคียงกันยังเป็นที่ตั้งของน้ำตกอีกหลายแห่ง เช่น

ผานางเมิน

น้ำตกคำหอม

น้ำตกเหวสินธุ์ชัย น้ำตกสามหลั่น น้ำตกสาวไห้ ผาหินซ้อน ซึ่งอยู่ท่ามกลางป่าไม้ที่ร่มเย็น และน้ำตกมีน้ำเฉพาะในช่วงฤดูฝนเท่านั้น

น้ำตกปรีชาสุขสันต์ อยู่ในเขตเทือกเขาภูพาน ลักษณะเป็นน้ำตกที่ไหลมาตามลานหินลาดลงเขาลดหลั่นเป็นชั้น บางช่วงคล้ายสไลเดอร์ มีความยาว ๑๒ เมตร แวดล้อมไปด้วยป่าไม้ที่สมบูรณ์ สามารถลงเล่นน้ำได้ น้ำจะมีมากในฤดูฝน การเดินทาง จากที่ทำการอุทยานฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๑๓ เส้นทางไป

จุดกางเต็นท์ อุทยานแห่งชาติภูพาน

อำเภอเมืองสกลนคร ก่อนถึงตัวเมืองจะพบทางแยกให้เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ทางหลวงชนบท สน. ๒๐๕๓ ตรงไปจนไปบรรจบกับทางหลวงหมายเลข ๒๒ ซึ่งเป็นถนนที่ตรงมาจากตัวอำเภอเมืองสกลนคร ให้เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข ๒๒ จนไปถึงบ้านพาน ให้เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ทางหลวงชนบท สน. ๓๒๒๑ ผ่านโรงเรียนบ้านประชาสุขสันต์ ตรงไปจนสุดทางถนนจะพบสามแยก ให้เลี้ยวซ้ายและตรงไปอีก ๓.๕ กิโลเมตร ถึงน้ำตกฯ ระยะทางจากที่ทำการอุทยานฯ ๓๘ กิโลเมตร และระยะทางจากอำเภอเมืองสกลนครประมาณ ๒๖ กิโลเมตร

นอกจากนี้อุทยานแห่งชาติภูพานได้จัดทำเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติระยะทาง ๑ กิโลเมตร เริ่มตั้งแต่บริเวณผานางเมิน ลานสาวเอ้ แก้งขี้ลิง ผ่านป่าเบญจพรรณ ป่าดิบแล้ง แล้วกลับสู่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติอีกครั้ง ใช้เวลาเดินประมาณ ๑ ชั่วโมง

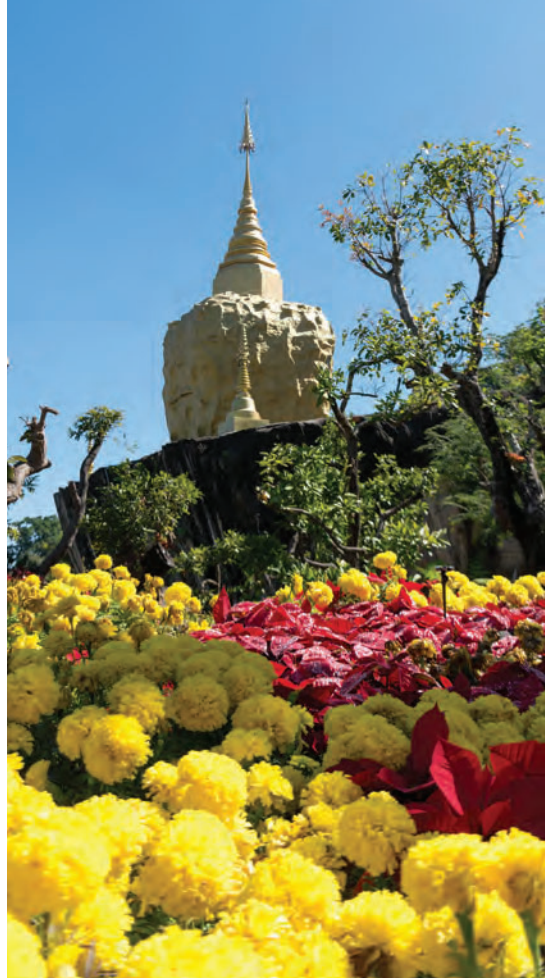
ค่าธรรมเนียมเข้าอุทยานฯ ชาวไทย: ผู้ใหญ่ ๒๐ บาท เด็ก ๑๐ บาท ชาวต่างชาติ: ผู้ใหญ่ ๒๐๐ บาท เด็ก ๑๐๐ บาท นอกจากนี้ยังมีบ้านพัก จุดกางเต็นท์ และ

ร้านค้าสวัสดิการให้บริการนักท่องเที่ยว สอบถามข้อมูลได้ที่ อุทยานแห่งชาติภูพาน ตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐ โทร. ๐๘ ๑๒๖๓ ๕๐๒๙ หรือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เขตบางเขน กรุงเทพฯ โทร. ๐ ๒๕๖๒ ๐๗๖๐-๒ เว็บไซต์ www.dnp.go.th

การเดินทาง จากอำเภอเมืองสกลนคร ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๑๓ เส้นทางไปจังหวัดกาฬสินธุ์ ผ่านพระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ โค้งปิ้งงู จะพบทางเข้าอุทยานฯ อยู่ริมถนนทางขวามือ ระยะทางจากอำเภอเมืองสกลนคร ๒๕ กิโลเมตร

วัดถ้ำผาแด่น อยู่บนเทือกเขาภูพาน บ้านดงน้อย ตำบลดงมะไฟ เป็นวัดเก่าแก่มีความเป็นมานับร้อยปี ภายในบริเวณวัดร่มรื่นไปด้วยต้นไม้และโขดหินขนาดใหญ่เหมาะแก่การบำเพ็ญภาวนา ในอดีตมีพระเกจิอาจารย์สายวิปัสสนากรรมฐานหลายองค์มาจำพรรษาและปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ เช่น พระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๕๐ เจ้าอาวาสวัด คือ พระอาจารย์ปกรณ์ กนฺตวีโร ได้พัฒนาวัดให้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมและเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมะเพื่อชักจูงประชาชนและกลุ่มวัยรุ่นให้เข้าวัดมากขึ้น

ภายในวัดเต็มไปด้วยงานประติมากรรมแกะสลักหินทรายขนาดใหญ่ โดยมักแกะสลักเป็นเรื่องราวต่าง ๆ เช่น ภาพแกะสลักพระพุทธสีหไสยาสน์, ภาพแกะสลักพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน, รอยพระพุทธบาทสี่รอยจำลอง, ภาพแกะสลักหินทรายหลวงปู่ทวดองค์ใหญ่ ซึ่งแกะจากหินขนาดใหญ่ทั้งก้อน มีช้างหมอบด้านข้างและมีงูใหญ่คอย ปกป้อง เป็นองค์ประธานให้ประชาชนได้กราบไหว้, ภาพพระอริยสงฆ์รูปต่าง ๆ ของไทย,

วัดถ้ำผาแด่น

พญาครุฑเวสสุวรรณ และด้านบนของหินทรายแกะสลักก้อนหนึ่งมีเจดีย์ขนาดเล็กตั้งอยู่บนก้อนหินสีทองโดดเด่น เปรียบเสมือนเขาพระสุเมรุตามคติในศาสนาพราหมณ์และพระพุทธศาสนา คือ ภูเขาที่เป็นหลักของโลก ตั้งอยู่จุดศูนย์กลางของโลกหรือจักรวาล นอกจากนี้ยังมี ศาลายาใจคนบุญ ที่นำต้นไม้ขนาดใหญ่หายากอายุหลายร้อยปีมาทำเป็นเสาศาลา เป็นการอนุรักษ์ให้อนุชนรุ่นหลังได้ดู และยังมีลานชมทิวทัศน์ที่มองเห็นตัวเมืองสกลนครและทะเลสาบหนองหารได้แบบ ๑๘๐ องศา

ภาพแกะสลักหินทราย พระพุทธสีหไสยาสน์ วัดถ้ำผาแด่น

หลวงปู่ทวด แกะสลักด้วยหินทราย วัดถ้ำผาแด่น

การเดินทาง จากอำเภอเมืองสกลนคร ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๑๓ เส้นทางไปจังหวัดกาฬสินธุ์ ผ่านสี่แยกบายพาส ตรงไปจะพบสามแยกที่บ้านศรีวิชา ให้เลี้ยวขวาซ้ายสู่ทางหลวงชนบทหมายเลข ๒๓๓๙ ตรงไปจนถึงโรงเรียนบ้านนากับแก้ จะพบสี่แยกให้เลี้ยวขวา ตรงไปจนสุดทางจะพบลานจอดรถวัดถ้ำผาแด่น จากนั้นต้องเปลี่ยนไปใช้บริการนั่งรถสองแถวระยะทาง ๔ กิโลเมตร ค่าบริการรับ-ส่ง คนละ ๒๐ บ. เพื่อขึ้นไปยังวัดซึ่งตั้งอยู่บนเขา รวมระยะทางจากอำเภอเมืองสกลนคร ประมาณ ๒๑ กิโลเมตร

อำเภอพรรณานิคม

พิพิธภัณฑ์อาจารย์ฝั้น อาจาโร อยู่วัดป่าอุดมสมพร ตำบลพรรณานิคม พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร กำเนิดในสกุลสุวรรณรงค์ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๔๒ ที่ตำบลบ้านม่วงไข่ อำเภอพรรณานิคม และได้บรรพชาเป็นสามเณรเมื่ออายุ ๑๙ ปี ณ วัดโพนทอง จนอายุครบ ๒๐ ปี จึงอุปสมบทในพุทธศาสนาฝ่ายมหานิกาย ต่อมาได้ถวายตัวเป็นลูกศิษย์ติดตามพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ

รูปปั้นพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร

พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร มรณภาพเมื่อวันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๐ ณ วัดป่าอุดมสมพร สิริอายุได้ ๗๘ ปี และหลังจากพระราชทานเพลิงศพท่านเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๑ ที่วัดป่าอุดมสมพร คณะศิษย์ทั้งฝ่ายบรรพชิตและฆราวาสได้มีการประชุมปรึกษาเพื่อสร้างสิ่งปลูกสร้างเป็นเครื่องระลึกถึงพระอาจารย์ฝั้น ผู้เป็นพระปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ จึงได้สร้างเจดีย์พิพิธภัณฑ์ตรงบริเวณที่พระราชทานเพลิงศพของท่าน

อาคารพิพิธภัณฑ์เป็นรูปเจดีย์ฐานกลมกลีบบัวสามชั้น ภายในมีรูปปั้นพระอาจารย์ฝั้นขนาดเท่ารูปจริงในท่านั่งห้อยเท้าและถือไม้เท้าไว้ในมือ เบื้องหน้ารูปปั้นมีตู้กระจกบรรจุอัฐิและแสดงเครื่องบริขารที่ท่านใช้เมื่อยามมีชีวิต รวมทั้งประวัติความเป็นมาของท่านตั้งแต่เกิดจนมรณภาพ

พิพิธภัณฑ์อาจารย์ฝั้น อาจาโร

การเดินทาง จากหน้าที่ว่าการอำเภอพรรณานิคม เลี้ยวขวาผ่านสำนักงานเทศบาลตำบลพรรณนานิคม จะพบสี่แยกให้เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ถนนศรีสวัสดิ์วิไล ผ่านโรงพยาบาลพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร และตรงไปจะพบทางเข้าวัดป่าอุดมสมพรอยู่ริมถนนทางซ้ายมือ ระยะทางจากที่ว่าการอำเภอพรรณนานิคมประมาณ ๒ กิโลเมตร

พระธาตุภูเพ็ก อยู่บ้านภูเพ็ก ตำบลนาหัวบ่อ สร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖ เพื่อเป็นศาสนสถานในศาสนาฮินดู แต่ภายหลังดัดแปลงเป็นพุทธศาสนสถาน มีการยกเรื่องประวัติศาสตร์การก่อสร้างปราสาทภูเพ็กไว้ในตำนานพระอุรังคธาตุ ซึ่งกล่าวไว้ว่า พระธาตุภูเพ็กสร้างโดยฝ่ายชายเพื่อแข่งขันกับฝ่ายหญิงซึ่งสร้างพระธาตุนารายณ์เจงเวง เพื่อรอบรรจุพระอุรังคธาตุของพระพุทธเจ้า ทั้งสองฝ่ายถือกติกาว่าถ้าดาวเพ็ก (ดาวศุกร์) ขึ้นให้หยุดสร้าง ในการก่อสร้างฝ่ายหญิงได้ออกอุบายแขวนโคมไว้บนยอดสูงทำให้ฝ่ายชายเข้าใจผิดเห็นว่าเป็นดาวศุกร์และหยุดสร้างปราสาท ทำให้ปราสาทภูเพ็กมีลักษณะที่ยังสร้างไม่แล้วเสร็จมาจนทุกวันนี้ แต่เมื่อขบวนอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุผ่านมาถึง พระมหากัสสปะทราบเรื่องการสร้างอุโมงค์ จึงแจ้งแก่ชาวเมืองหนองหาร

พระธาตุภูเพ็ก

วัดถ้ำขาม

หลวงว่า ไม่สามารถแบ่งพระบรมสารีริกธาตุให้ได้ เพราะต้องนำไปไว้ยังภูกำพร้า (พระธาตุพนม) ตามพุทธบัญชา แต่ก็ได้มอบ “ธาตุพระอังคาร” (เถ้าถ่าน) ให้ไว้บรรจุในอุโมงค์ของฝ่ายหญิงแทน (ในพระธาตุนารายณ์เจงเวง)

การนมัสการพระธาตุต้องเดินขึ้นบันได ๔๙๑ ขั้น ไปยังองค์พระธาตุซึ่งอยู่บนเทือกเขาภูพาน องค์พระธาตุสร้างด้วยหินทรายบนฐานศิลาแลง มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสย่อมุม ด้านหน้าเชื่อมต่อกับมณฑปรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ชั้นที่ ๑ สูง ๑.๕๘ เมตร ชั้นที่ ๒ สูง ๐.๗๐ เมตร ตัวปราสาทสูง ๗.๖๗ เมตร ซึ่งยังสร้างไม่แล้วเสร็จ ไม่มีหลังคาและยอดปราสาท เพียงแต่ทำขื่อตั้งไว้เท่านั้น

การเดินทาง จากอำเภอพรรณานิคม ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๒ เส้นทางไปอำเภอเมืองสกลนคร จนถึงบ้านนาหัวบ่อ ให้กลับรถและเลี้ยวซ้ายเข้าสู่ทางหลวงชนบทหมายเลข ๒๐๑๖ ตรงไป ๑๒ กิโลเมตร ผ่านบ้านหนองดินดำ จนถึงเชิงเขาภูพานที่บ้านภูเพ็ก ผ่านโรงเรียนบ้านภูเพ็ก และขึ้นเขาไปตามถนนท้องถิ่นจนถึงลานจอดรถของวัดพระธาตุภูเพ็ก และต้องเดินเท้าขึ้นบันไดไปอีก ๔๙๑ ขั้น ถึงปราสาทภูเพ็ก

วัดถ้ำขาม ชาวบ้านมักเรียกว่า ภูคำขาม ตั้งอยู่บนภูขาม (ภูเขาลูกหนึ่งของเทือกเขาภูพาน) ในเขตบ้านคำป่า ตำบลไร่ วัดถ้ำขามเคยเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมของ พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร ท่านได้มาจำพรรษาอยู่ที่วัดนี้จนถึง พ.ศ. ๒๕๐๗ เมื่อท่านอาพาธจึงได้กลับไปจำพรรษาที่วัดป่าอุดมสมพร และในช่วงปีเดียวกันนั้น หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ เช่นเดียวกับพระอาจารย์ฝั้น ได้มาเยี่ยมพระอาจารย์ฝั้นที่อำเภอพรรณานิคม และมีโอกาสขึ้นไปยังถ้ำขาม รู้สึกชอบสถานที่แห่งนี้ จึงตัดสินใจอยู่จำพรรษาที่ถ้ำขาม ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ หลวงปู่เทสก์ได้เลื่อนสมณศักดิ์เป็น พระราชนิโรธรังสีคัมภีรปัญญาวิศิษฏ์ ได้ไปดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส ณ วัดหินหมากเป้ง อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย จนในช่วงสุดท้ายของชีวิตท่านได้กลับมาจำพรรษาอยู่ที่วัดถ้ำขามและมรณภาพที่วัดแห่งนี้ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ สิริอายุได้ ๙๒ ปี โดยร่างของท่านได้นำกลับไปพระราชทานเพลิงศพที่วัดหินหมากเป้ง

ต่อมาได้มีการสร้าง เทสกเจดีย์ เทสรังสีอนุสรณ์ ขึ้นที่วัดถ้ำขาม โดยจากลานจอดรถต้องเดินขึ้นบันไดปูนสู่ยอดภูขาม ซึ่งเป็นที่ตั้งของเจดีย์ ลักษณะเป็นเจดีย์ทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีฐาน ๒ ชั้น ประตูกระจกเข้าออก ๔ ด้าน ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปปางห้ามสมุทร ด้านหน้าองค์พระเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ อัฐิธาตุของพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร และอัฐิธาตุของหลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน

ลานหินด้านหน้าเทสกเจดีย์ เทสรังสีอนุสรณ์ เปรียบเสมือนเป็นหลังคาถ้ำขาม ตรงส่วนปลายลานหินเป็นหน้าผา มีพื้นที่ห้ามผู้หญิงเดิน เนื่องจากบริเวณนั้นอยู่เหนือถ้ำที่พระอาจารย์ฝั้นเคยปฏิบัติธรรมอยู่ จากบริเวณลานหินมีบันไดทางเดินลงมายังถ้ำขาม ซึ่งเป็นถ้ำหินตามธรรมชาติขนาดใหญ่ซึ่งพระอาจารย์ฝั้นได้พัฒนาให้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม นอกจากนี้จากลานหินยังมีบันไดทางลงอีกด้าน เพื่อไปยังกุฏิหลวงปู่เทสก์ เทสรังสี ระหว่างทางจะพบกับพระพุทธรูปปางไสยาสน์ขนาดใหญ่แกะสลักบนผาหินมีความงดงาม ภายในกุฏิหลวงปู่เทสก์ซึ่งเป็นสถานที่ละสังขารของท่าน ประดิษฐานอัฐิธาตุของหลวงปู่เทสก์ และจัดแสดงเครื่องบริขารสมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ เช่น เตียงนอน โซฟา รถเข็น เป็นต้น

การเดินทาง จากอำเภอพรรณนานิคม ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๒ เส้นทางไปอำเภอเมืองสกลนคร จนถึงบ้านนาหัวบ่อ ให้กลับรถและเลี้ยวซ้ายเข้าสู่ทางหลวงชนบทหมายเลข ๒๐๑๖ เส้นทางเดียวกับที่ไปพระธาตุภูเพ็ก ตรงไปจนถึงโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านภูเพ็ก จะพบสามแยกให้แยกไปทางขวา จากนั้นจะพบอีกสามแยกหนึ่งให้เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ทางหลวงชนบทหมายเลข ๕๐๕๘ ตรงไป ๗ กิโลเมตร ถึงวัดถ้ำขาม

อำเภอพังโคน

เขื่อนน้ำอูน อยู่บ้านหนองบัว ตำบลแร่ เป็นเขื่อนดิน สร้างขึ้นเพื่อกั้นลำน้ำอูนซึ่งเป็นลำน้ำสาขาหนึ่งของแม่น้ำสงคราม มีต้นน้ำมาจากเทือกเขาภูพาน วัตถุประสงค์เพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้ในการชลประทานและเกษตรกรรม เริ่มก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ตัวเขื่อนสร้างแล้วเสร็จปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ลักษณะเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ มีความสูง ๒๙.๕๐ เมตร สันเขื่อนยาว ๓,๐๐๐ เมตร กักเก็บน้ำได้ ๕๒๐ ล้านลูกบาศก์เมตร รายล้อมด้วยเทือกเขาภูพาน บริเวณสันเขื่อนเป็นจุดชมทัศนียภาพที่สวยงาม บรรยากาศเหมาะสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ

การเดินทาง จากอำเภอพังโคน ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๒๗ เส้นทางไปอำเภอวาริชภูมิ จนพบสามแยกที่มีป้ายเขื่อนน้ำอูน ให้เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ทางหลวงชนบทหมายเลข ๓๐๓๒ ตรงไปจนสุดทางถึงเขื่อน ระยะทางจากอำเภอพังโคน ประมาณ ๑๑ กิโลเมตร

อำเภอสว่างแดนดิน

ปราสาทบ้านพันนา อยู่บ้านพันนา ตำบลพันนา เป็นโบราณสถานที่สร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ ๑๘ สมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ แห่งอาณาจักรขอม เพื่อใช้เป็นศาสนสถานประจำสถานพยาบาล หรือที่เรียกว่า “อโรคยาศาล” ปราสาทบ้านพันนา ประกอบด้วย ปราสาทประธาน ทรงสี่เหลี่ยมก่อมุข มียอดเดียว ก่อด้วยศิลาแลง ตั้งอยู่ทางด้านหน้าหรือทางทิศตะวันออก และมี วิหาร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ รอบปราสาทล้อมด้วยกำแพงศิลาแลง มีโคปุระหรือซุ้มประตูขนาดใหญ่ทางด้านทิศตะวันออก นอกกำแพงด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้มีสระน้ำขนาดเล็กรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กรุด้วยศิลาแลงเป็นชั้น ๆ มีน้ำขังตลอดทั้งปี

จากการขุดค้นโบราณสถานเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ พบโบราณวัตถุที่สำคัญ ได้แก่ เศียรพระวัชรธร ชิ้นส่วนพระโพธิสัตว์วัชรปราณีทรงครุฑ พระยมทรงกระบือ และชิ้นส่วนพระกรพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร ประติมากรรมเหล่านี้เป็นรูปเคารพในพุทธศาสนานิกายมหายาน ซึ่งมีรูปแบบศิลปะเขมรแบบบายน ปราสาทบ้านพันนาจึงนับเป็นปราสาทขอมโบราณที่ยังคงสภาพสมบูรณ์อยู่ไม่น้อย เป็นแหล่งศึกษาศิลปะเขมรได้เป็นอย่างดี

การเดินทาง จากอำเภอสว่างแดนดิน ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๒ เส้นทางไปอำเภอเมืองสกลนคร ประมาณ ๑๘ กิโลเมตร จะพบป้ายชี้ทางเข้าปราสาทบ้านพันนาทางขวามือ เลี้ยวขวาเข้าไปประมาณ ๗๐๐ เมตร จะพบซุ้มประตูทางเข้าปราสาททางขวามือ ให้เลี้ยวขวาและตรงไปอีก ๓๐๐ เมตร จะพบปราสาทตั้งอยู่ทางขวามือ

อำเภอกุสุมาลย์

พิพิธภัณฑ์ไทยโส้ อยู่ในพื้นที่ของสำนักงานเทศบาลตำบลกุสุมาลย์ เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอกุสุมาลย์เป็นชาวไทยโส้ซึ่งอพยพมาจากทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่ง

อุทยานแห่งชาติภูผายล

เกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ภายใต้การนำของ เพี้ย วงค์กะโซ่ ซึ่งต่อมาได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ เป็น พระอรัญอาสา เจ้าเมืองกุสุมาลย์คนแรก ชาวไทยโส้ในเขตอำเภอกุสุมาลย์มีความเชื่อในเรื่องภูตผีวิญญาณมากกว่าความเชื่อเรื่องพุทธศาสนา ซึ่งปรากฏให้เห็นในวิถีชีวิตและพิธีกรรมต่าง ๆ ในปัจจุบัน เช่น พิธีแต่งงาน พิธีศพ ฯลฯ

พิพิธภัณฑ์ไทยโส้ ลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียว ด้านหน้ามีรูปปั้น พระอรัญอาสา เจ้าเมืองกุสุมาลย์คนแรก และรูปปั้นวิถีชีวิตของชาวไทยโส้ในอิริยาบถต่าง ๆ ด้านในพิพิธภัณฑ์ฯ เก็บรวบรวมเครื่องใช้โบราณของชาวไทยโส้ที่ตกทอดจากรุ่นสู่รุ่น เช่น ถ้วยชามกระเบื้องโบราณ เงินพดด้วง เครื่องมือที่ใช้ในการทำเกษตรกรรม อุปกรณ์ล่าสัตว์ และเครื่องแต่งกาย
พิพิธภัณฑ์ฯ เปิดให้เข้าชมวันจันทร์-วันเสาร์ เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. ไม่เสียค่าเข้าชม กรณีเข้าชมเป็นหมู่คณะและต้องการวิทยากรบรรยาย ต้องทำหนังสือนัดหมายล่วงหน้ามาที่ สำนักงานเทศบาลตำบลกุสุมาลย์ เลขที่ ๓๓๓ หมู่ที่ ๑ ตำบลกุสุมาลย์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ๔๗๒๑๐ สอบถามข้อมูล โทร. ๐ ๔๒๗๖ ๙๐๕๒

*การเดินทาง*พิพิธภัณฑ์ไทยโส้อยู่ริมทางหลวงหมายเลข ๒๒ หลักกิโลเมตรที่ ๑๙๐ หากมาจากอำเภอเมืองสกลนคร ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๒ เส้นทางไปจังหวัดนครพนม ระยะทาง ๔๐ กิโลเมตร ถึงบ้านกุสุมาลย์ จะพบพิพิธภัณฑ์ไทยโส้ซึ่งอยู่ในพื้นที่สำนักงานเทศบาลตำบลกุสุมาลย์ ตั้งอยู่ริมถนนทางขวามือ

อำเภอเต่างอย

อุทยานแห่งชาติภูผายล อยู่บนเทือกเขาภูพาน บ้านห้วยหวด ตำบลจันทร์เพ็ญ มีพื้นที่ประมาณ ๘๒๘

ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมืองสกลนคร อำเภอโคกศรีสุพรรณ อำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม และอำเภอดงหลวง อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร โดยเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๗ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยหวด และทรงมีพระราชดำริว่าควรอนุรักษ์สภาพธรรมชาติและป่าไม้บริเวณนี้ กรมป่าไม้จึงได้จัดสรรพื้นที่บริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำห้วยหวดประกาศจัดตั้งเป็น “อุทยานแห่งชาติห้วยหวด” เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ เพื่อเฉลิมพระเกียรติรัชกาลที่ ๙ เนื่องในวโรกาสมหามงคลทรงมีพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ (วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐) หลังจากนั้นได้มีการขอเปลี่ยนชื่ออุทยานฯ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับสถานที่ซึ่งเป็นจุดเด่นของพื้นที่ คือ ภูผายล โดยเปลี่ยนมาใช้ชื่อว่า “อุทยานแห่งชาติภูผายล” เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๔

สภาพภูมิศาสตร์ทั่วไปเป็นที่ราบสูงสลับกับเทือกเขาหินทราย มีความสูง ๓๐๐-๖๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล บริเวณเทือกเขามีที่ราบหลังเต่ายาวประมาณ ๑๐ กิโลเมตร รายล้อมด้วยภูเขาสูงชัน มีป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง และป่าดิบแล้ง เป็นต้นน้ำลำธารสำคัญของแม่น้ำหลายสายซึ่งไหลลงสู่แม่น้ำพุง ห้วยบางทราย ห้วยหวด ห้วยเลา และอ่างเก็บน้ำต่าง ๆ

สถานที่น่าสนใจในเขตอุทยานฯ ได้แก่

อ่างเก็บน้ำห้วยหวด อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ประมาณ ๗๐๐ เมตร รถยนต์เข้าถึงสะดวก อ่างเก็บ

อ่างเก็บน้ำห้วยหวด

น้ำเกิดขึ้นจากการสร้างเขื่อนชลประทานตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ มีจุดชมทิวทัศน์บริเวณสันเขื่อนและหน้าผาโดยรอบหลายแห่ง มีน้ำตก ๓ สายไหลลงอ่างเก็บห้วยหวด ได้แก่ น้ำตกรากไทรย้อย น้ำตกผาผึ้ง และน้ำตกคำน้ำสร้าง ซึ่งสามารถมองเห็นสายน้ำไหลลงอ่างเก็บน้ำอย่างชัดเจนเฉพาะในช่วงฤดูฝน

น้ำตกรากไทรน้อย เป็นน้ำตกชั้นเดียว สูง ๕ เมตร สามารถเดินเท้าจากบริเวณจุดชมวิวของอ่างเก็บน้ำห้วยหวดระยะทาง ๕๐๐ เมตร เข้าไปชมได้ มีน้ำเฉพาะในฤดูฝน

น้ำตกผาผึ้ง เป็นน้ำตกชั้นเดียวสูง ๑๐ เมตร ไหลมาจากห้วยน้ำใสลงสู่อ่างเก็บน้ำห้วยหวด สามารถเดินเท้าจากบริเวณจุดชมวิวของอ่างเก็บน้ำห้วยหวดระยะทาง ๑ กิโลเมตร เข้าไปชมได้

น้ำตกคำน้ำสร้าง เป็นน้ำตกที่สูงที่สุดของอุทยานฯ มีความสูงประมาณ ๒๕ เมตร สายน้ำไหลมาจากห้วยคำน้ำสร้าง ต้องเดินเท้าจากที่ทำการอุทยานฯ เข้าไปในป่า ๑.๘ กิโลเมตร ในช่วงปลายฝนต้นหนาวจะพบดอกไม้ป่าหลายชนิดเบ่งบานตามลานหินระหว่างทางที่เดินไปยังน้ำตก

ถ้ำผาพญาเต่างอย จากที่ทำการอุทยานฯ ไปตามเส้นทางบ้านห้วยหวด-โคกกลาง ประมาณ ๗ กิโลเมตร จะพบถ้ำผาพญาเต่างอยอยู่ริมถนนทางซ้ายมือ มีบันไดทางขึ้นไปสู่ถ้ำ โดยเชื่อกันว่าบริเวณใดที่มีเต่างอยแสดงว่าเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ และเป็นตำนานที่เรียกชื่อบ้านเต่างอย

ลานดุสิตา เป็นลานหินซึ่งมีพื้นที่กว้างขวาง ช่วงปลาย

น้ำตกคำน้ำสร้าง

ฤดูฝนจะมีดอกไม้ป่าเล็ก ๆ ขึ้นละลานตา เช่น ดุสิตา กระดุมเงิน สร้อยสุวรรณา เอนอ้า หยาดน้ำค้าง โดยทางอุทยานฯ ได้ทำทางเดินเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ชมความงามของธรรมชาติ ไม่เหยียบย่ำไปบนพันธุ์ไม้เล็ก ๆ ที่สวยงามเหล่านี้ นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้แก่ ถ้ำหีบภูผานาง ถ้ำเสาวภา อ่างเก็บน้ำดงน้อย และถ้ำพระเวทย์

ภูผายล หรือ *ผาลาย* อยู่บ้านนาผาง ตำบลกกปลาซิว ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ๓๕ กิโลเมตร ยอดภูผายลมีภาพแกะสลักบนหน้าผาหินอายุราว ๓,๐๐๐ ปี

จุดกางเต็นท์ อุทยานแห่งชาติภูผายล

ให้ได้ชม เป็นรูปคน กวาง วัว ควาย ลายเรขาคณิต และฝ่ามือ นอกจากนี้ยังเป็นจุดชมทิวทัศน์ที่สวยงามอีกแห่ง การเดินทาง จากอำเภอเต่างอย ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๓๓๙ (เต่างอย-ศรีวิชา) จนถึงสามแยกตำบลนาตาล ให้เลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวงชนบท สน. ๓๐๐๗ ตรงไปจนพบสามแยก ให้เลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวงชนบท สน.๓๒๑๒ (บ้านหนองครอง-บ้านนาผาง) ตรงไปอีก ๘ กิโลเมตร ถึงภูผายล ระยะทางจากอำเภอเต่างอย ๒๖ กิโลเมตร

อุทยานแห่งชาติภูผายล มีค่าธรรมเนียมเข้าอุทยานชาวไทย ผู้ใหญ่ ๒๐ บาท เด็ก ๑๐ บาท ชาวต่างชาติผู้ใหญ่ ๑๐๐ บาท เด็ก ๕๐ บาท นอกจากนี้ยังมีบ้านพัก จุดกางเต็นท์ และร้านค้าสวัสดิการให้บริการนักท่องเที่ยว สอบถามข้อมูลได้ที่ อุทยานแห่งชาติภูผายล อำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร ๔๗๒๖๐ โทร. ๐ ๔๒๗๐ ๗๒๑๔, ๐๘ ๑๒๖๐ ๔๙๘๘ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โทร. ๐ ๒๕๖๒ ๐๗๖๐-๒ เว็บไซต์ www.dnp.go.th

การเดินทาง จากอำเภอเต่างอย ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๓๓๙ ระยะทาง ๑๐ กิโลเมตร จะพบทางเข้าอุทยานฯ อยู่ริมถนนทางซ้ายมือ หากมาจากอำเภอเมืองสกลนคร ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๒๓ สู่อำเภอเต่างอย ตรงไปจนถึงสามแยกบ้านนายอ ให้เลี้ยวขวาเข้าสู่ทางหลวงชนบท สน.๓๐๔๘ และตรงไปจนสุดทางจะพบสามแยก ให้เลี้ยวขวาเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข ๒๓๕๘ ตรงไปจะพบสามแยกอีกครั้ง ให้เลี้ยวซ้าย

เข้าสู่ทางหลวงหมายเลข ๒๓๓๙ ตรงเข้าสู่ที่ทำการอุทยานฯ ระยะทางจากอำเภอเมืองสกลนคร ประมาณ ๓๕ กิโลเมตร

อำเภอภูพาน

เขื่อนน้ำพุง ตำบลโคกภู ลักษณะเป็นเขื่อนหินทิ้งแห่งแรกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีแกนกลางเป็นดินเหนียว มีความกว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๑,๗๒๐ เมตร สูง ๔๐ เมตร อ่างเก็บน้ำมีเนื้อที่ ๒๑ ตารางกิโลเมตร อยู่ภายใต้การดูแลของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พลังงานน้ำจากเขื่อนใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้าแจกจ่ายประชาชนในพื้นที่จังหวัดสกลนครและจังหวัดนครพนม พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดเขื่อนน้ำพุงเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๘ บรรยากาศโดยรอบเขื่อนเงียบสงบ เหมาะกับการพักผ่อนและเก็บภาพความประทับใจ

เขื่อนน้ำพุง

การเดินทาง จากอำเภอภูพานหรือจากอำเภอเมืองสกลนคร ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๑๓ เส้นทางไปจังหวัดกาฬสินธุ์ ผ่านโค้งปิ้งงู อุทยานแห่งชาติภูพาน จนถึงสี่แยกโรงเรียนคำเพิ่มวิทยา ให้เลี้ยวซ้าย

เขื่อนน้ำพุง

พระธาตุศรีมงคล

ตามป้ายบอกทางไปเขื่อนน้ำพุง ตรงไป ๓ กิโลเมตร ถึงเขื่อน

อำเภอวาริชภูมิ

พระธาตุศรีมงคล อยู่วัดพระธาตุศรีมงคล ตำบลบ้านธาตุ ลักษณะเป็นเจดีย์ฐานสี่เหลี่ยมยอดแหลม ตกแต่งด้วยศิลปกรรมยุคใหม่ ก่ออิฐถือปูน ประดับด้วยลายปั้นดินเป็นเรื่องราวพุทธประวัติของพระพุทธเจ้า โดยสร้างครอบพระธาตุองค์เดิมซึ่งเป็นศิลาแลงที่ชำรุด นับเป็นพระธาตุคู่บ้านคู่เมืองของชาวอำเภอวาริชภูมิ

การเดินทาง จากอำเภอวาริชภูมิ ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๒๗ เส้นทางไปอำเภอพังโคน ประมาณ ๒.๕ กิโลเมตร จะพบวัดพระธาตุศรีมงคลอยู่ริมถนนทางขวามือ

ถ้ำพระพุทธไสยาสน์ (ถ้ำพระทอง หรือ **ภูผาทอง)** อยู่วัดถ้ำพระพุทธไสยาสน์ ตำบลค้อเขียว นับเป็นอีกหนึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่แสดงให้เห็นถึงความชาญฉลาดของมนุษย์ในการดัดแปลงและใช้ประโยชน์จากถ้ำ โดยมีการนำเพิงหินบริเวณถ้ำมาก่อสร้างเพิ่มเติมเป็นศาลาการเปรียญของวัด ซึ่งมีพระพุทธรูปปางไสยาสน์องค์ใหญ่ให้สักการะ และยังมีพระพุทธรูปแกะสลักด้วยหินบนผนังถ้ำ พระพุทธรูปเก่าแก่ปางต่าง ๆ และศิลาจารึกอักษรโบราณ ที่ถอดความได้ว่า *“พุทธศตวรรษที่ 16 เดือนยี่ ปีมะโรง สถานที่นี้เคยเป็นที่ประชุมของคณะสงฆ์ ๓๑ คณะ”* ซึ่งโบราณวัตถุต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งบ่งบอกถึงความเจริญรุ่งเรืองของวัดถ้ำพระพุทธไสยาสน์ในอดีต นอกจากนี้บริเวณใกล้ถ้ำยังมีก้อนหินธรรมชาติรูปร่างแปลกตาให้เที่ยวชม

การเดินทาง จากอำเภอวาริชภูมิ ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๒๗ เส้นทางไปอำเภอวังสามหมอ ต่อด้วยทางหลวงชนบท สน.๒๐๒๑ เส้นทางไปอำเภอส่องดาว จนถึงสามแยกโรงเรียนดงบังป่าโจด ให้เลี้ยวซ้ายตามป้ายบอกทางไปวัดถ้ำพระพุทธไสยาสน์ประมาณ ๗ กิโลเมตร ถึงวัด

อำเภอส่องดาว

วัดถ้ำอภัยดำรงธรรม (วัดถ้ำพวง) และ **พิพิธภัณฑ์อัฐบริขารพระอาจารย์วัน อุตตโม** อยู่หมู่ที่ ๑ บ้านท่าวัด ตำบลปทุมวาปี บนเทือกเขาภูพาน เป็นวัดธรรมยุตินิกายฝ่ายวิปัสสนากรรมฐาน แต่เดิมพื้นที่บริเวณวัดชาวบ้านในท้องถิ่นเรียกว่า “ภูผาเหล็ก”

พิพิธภัณฑ์อัฐบริขารพระอาจารย์วัน อุตตโม

สันนิษฐานว่าเพราะมีแร่เหล็กเป็นจำนวนมากในบริเวณนี้ และหากนำแม่เหล็กวางลงบนพื้นดิน จะมีหินเล็ก ๆ ติดขึ้นมาเป็นพวง ชาวบ้านจึงพากันเรียก "ถ้ำพวง" มาจนถึงทุกวันนี้ ภายในวัดถ้ำพวงมีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์สำหรับกราบไว้สักการะ ได้แก่

วิหารพระมงคลมุจลินท์ ภายในเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางนาคปรกองค์ใหญ่ หน้าตักกว้าง ๕ เมตร และยังเป็นที่ประดิษฐาน พระนรสีห์ พระอรหันต์ในสมัยพระพุทธเจ้ากัสสโป พระพุทธรูปองค์ดำ ที่อัญเชิญมาจากประเทศอินเดีย และมีพระบรมสารีริกธาตุ พระบรมธาตุพระปัจเจกพุทธเจ้า พระอรหันตธาตุ ให้ประชาชนได้สักการะ

พิพิธภัณฑ์อัฐบริขารพระอาจารย์วัน อุตตโม อยู่ใจกลางของพื้นที่วัด พระอาจารย์วัน อุตตโม (พระอุดมสังวรวิสุทธิเถร) เป็นพระเถราจารย์ฝ่ายวิปัสสนากรรมฐาน หนึ่งในศิษย์ของพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต และเป็นผู้ก่อตั้งวัดแห่งนี้ พิพิธภัณฑ์ฯ เป็นอาคารสองชั้นก่ออิฐถือปูนและประดับด้วยหินอ่อนทั้งหลัง ชั้นล่าง เป็นห้องแสดงภาพวาดเกี่ยวกับประวัติของพระอาจารย์วันตั้งแต่เกิด ชั้นบน มีรูปปั้นของท่านในท่านั่งขัดสมาธิพร้อมเครื่องสักการบูชา และตู้กระจกแสดงเครื่องอัฐบริขารของท่าน

เจดีย์พระอุดมสังวรวิสุทธิเถร รูปทรงเจดีย์มีลักษณะคล้ายกับพิพิธภัณฑ์อัฐบริขารพระอาจารย์วัน อุตตโม เป็นเจดีย์มี ๒ ชั้น และมีบันไดขึ้นไปที่ตัวอาคารเจดีย์ทั้ง ๔ ด้าน มีซุ้มประตูทางเข้า ๓ ทาง บนชั้นสองของเจดีย์มีรูปเหมือนของพระอาจารย์วันประดิษฐานอยู่ และที่แห่งนี้เคยเป็นสถานที่พระราชเพลิงศพของพระอาจารย์วัน อุตตโม (พระอุดมสังวรวิสุทธิเถร) ด้วย

พระเจดีย์ศรีมหาโพธิ์ วัดถ้ำอภัยดำรงธรรม

สังเวชนียสถาน ๔ ตำบล เป็นการสร้างจำลองสถานที่ประสูติ ตรัสรู้ แสดงปฐมเทศนา และปรินิพพานขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า จากสถานที่จริงในประเทศเนปาลและอินเดีย โดยพระเจดีย์จำลองสถานที่ประสูติมีชื่อว่า "พระเจดีย์สิริมหามายา" พระเจดีย์จำลองสถานที่ตรัสรู้มีชื่อว่า "พระเจดีย์ศรีมหาโพธิ์" พระเจดีย์จำลองสถานที่แสดงปฐมเทศนา "พระเจดีย์ธัมเมกขสถูป" และพระเจดีย์จำลองสถานที่ปรินิพพานมีชื่อว่า "พระเจดีย์วิหารปรินิพพาน"

วิหารพระปางเลไลยก์ ภายในวิหารมีองค์พระปางเลไลยก์ประดิษฐานอยู่ (ปางเลไลยก์ คือ พระพุทธรูปอยู่ในอิริยาบถประทับนั่งบนก้อนศิลา พระบาททั้งสองวางอยู่บนดอกบัว พระหัตถ์ซ้ายขวาวางคว่ำบนพระชานุ (เข่า) พระหัตถ์ขวาวางหงายบนพระชานุ มีรูปช้างหมอบใช้งวงจับกระบอกน้ำ และอีกด้านหนึ่งมีลิงถือรวงผึ้งถวาย)

การเดินทาง จากอำเภอส่องดาว ใช้ทางหลวงชนบท สน. ๒๐๒๑ ทางไปเทศบาลตำบลปทุมวาปี ต่อด้วยทางหลวงชนบท สน. ๕๐๔๕ ผ่านที่ทำการอุทยานแห่งชาติภูผาเหล็ก และตรงไป ๑.๕ กิโลเมตร ถึงวัดถ้ำอภัยดำรงธรรม ระยะทางจากอำเภอส่องดาวประมาณ ๑๓ กิโลเมตร

อุทยานแห่งชาติภูผาเหล็ก อยู่ตำบลปทุมวาปี มีพื้นที่ประมาณ ๔๐๔ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่อำเภอส่องดาว อำเภอวาริชภูมิ อำเภอนิคมน้ำอูน อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร อำเภอสามหมอ จังหวัดอุดรธานี และอำเภอสมเด็จ อำเภอคำม่วง

จังหวัดกาฬสินธุ์ ลักษณะภูมิประเทศเป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาภูพาน ภูเขาที่สูงที่สุด คือ ภูอ่างสอ สภาพป่าเป็นป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ ป่าดิบแล้ง ป่าไผ่ และสมุนไพรชนิดต่าง ๆ สัตว์ป่าที่พบเห็นได้แก่ หมูป่า เก้ง กระจง นกชนิดต่าง ๆ และยังเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำสงคราม ลำน้ำยาม และลำน้ำอูม

สถานที่น่าสนใจในเขตอุทยานฯ ได้แก่

ผาสุริยันต์ เป็นหน้าผาชมวิวบนยอดเขาภูผาเหล็ก ห่างจากที่ทำการอุทยานประมาณ ๕๐๐ เมตร ด้วยเพราะเป็นจุดชมพระอาทิตย์ขึ้นที่สวยงาม จึงเป็นที่มาของชื่อเรียกผาแห่งนี้

ผาดงก่อ เป็นหน้าผาชมวิวบนยอดภูผาเหล็ก ที่ระดับความสูง ๖๒๒ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ห่างจากที่ทำการอุทยานประมาณ ๗๐๐ เมตร และอยู่ไม่ไกลจากผาสุริยันต์ สามารถชมทัศนียภาพของเทือกเขาที่สลับซับซ้อนและอ่างเก็บน้ำที่อยู่เบื้องล่างได้อย่างสวยงาม

ผาดงก่อ

ผาสุริยันต์

หอส่องดาว

หอส่องดาว อยู่บนยอดภูผาเหล็ก บริเวณเดียวกับผาดงก่อ ลักษณะเป็นหอสูง ๒ ชั้น มีบันไดขึ้นไปชั้นบนเพื่อชมทัศนียภาพและดวงดาวในยามค่ำคืน

ลานอุษาสวรรค์ เป็นบริเวณที่ราบบนยอดภูผาเหล็ก มีพื้นที่ประมาณ ๒.๘๔ ตารางกิโลเมตร มีสภาพเป็นทุ่งหญ้าป่าละเมาะเขาและโขดหินสลับกับทุ่งหญ้า ดูคล้ายสวนประดิษฐ์ มีดอกไม้ป่าขึ้นมากมาย เช่น สารภีดอย เอ็นอ้า ดาวเรืองภู ม้าวิ่ง หญ้าข้าวก่ำ กระดุมเงิน และดุสิตา

ภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์ผาผักหวาน อยู่บ้านภูตะคาม ตำบลท่าศิลา ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ๑๕ กิโลเมตร เป็นภาพเขียนโบราณ อายุประมาณ ๓,๖๐๐ ปี ระบายด้วยสีแดงทึบอยู่บนก้อนหินขนาดใหญ่ เป็นภาพลักษณะคล้ายผู้หญิงยืนเรียงกันเป็นแถวโดยใช้มือเกาะไหล่กัน คล้ายทำกิจกรรมอะไรบางอย่าง

อุทยานฯ มีจุดกางเต็นท์ และร้านค้าสวัสดิการให้บริการนักท่องเที่ยว สอบถามข้อมูลได้ที่ อุทยานแห่งชาติภูผาเหล็ก บ้านท่าวัด ตำบลปทุมวาปี อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร ๔๗๑๙๐ โทร. ๐๘ ๘๕๕๒ ๕๓๓๘ หรือกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โทร. ๐ ๒๕๖๒ ๐๗๖๐-๒ เว็บไซต์ www.dnp.go.th

จุดกางเต็นท์ อุทยานแห่งชาติภูผาเหล็ก

พาแลง หรือ การรับประทานอาหารเย็นร่วมกับชาวผู้ไทย

การเดินทาง จากอำเภอส่องดาว ใช้ทางหลวงชนบท สน. ๒๐๒๑ ประมาณ ๔ กิโลเมตร ถึงเขตตำบลปทุมวาปี ต่อด้วยทางหลวงชนบท สน. ๕๐๔๕ ประมาณ ๑๑ กิโลเมตร ถึงอุทยานฯ หากมาจากอำเภอเมืองสกลนคร ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๒ จนถึงตัวอำเภอสว่างแดนดิน และเลี้ยวซ้ายเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข ๒๓๔๒ มุ่งหน้าสู่อำเภอส่องดาว จากนั้นใช้ทางหลวงชนบท สน. ๒๐๒๑ ต่อด้วยทางหลวงชนบท สน. ๕๐๔๕ ถึงอุทยานฯ

กิจกรรมท่องเที่ยว

พาแลงและชมการฟ้อนรำของชาวผู้ไทย บ้านโนนหอม อยู่ที่ตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร ชาวผู้ไทยที่นี่อพยพมาจากฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงเมื่อประมาณร้อยกว่าปีมาแล้ว แต่ยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวผู้ไทยเอาไว้อย่างเหนี่ยวแน่น นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อการแสดงการจัดพาแลง (พาแลง หมายถึง การร่วมรับประทานอาหารเย็นกับชาวผู้ไทย) และการฟ้อนรำของชาวผู้ไทยล่วงหน้าได้ที่ ศูนย์สาธิตการตลาดบ้านโนนหอม

เลขที่ ๕ หมู่ที่ ๒ ตำบลโนนหอม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

การเดินทาง จากอำเภอเมืองสกลนคร ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๒๓ เส้นทางไปจังหวัดมุกดาหาร ประมาณ ๑๓ กิโลเมตร จะพบทางแยกให้เลี้ยวขวาเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข ๒๓๕๘ และตรงไปอีกประมาณ ๒ กิโลเมตร ถึงบ้านโนนหอม

เทศกาลงานประเพณี

งานนมัสการพระธาตุเชิงชุมและหลวงพ่อพระองค์แสน จัดขึ้นระหว่างวันขึ้น ๙-๑๕ ค่ำ เดือนยี่ (ราวปลายเดือนธันวาคมถึงต้นเดือนมกราคม ของทุกปี) ณ วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร ถนนเจริญเมือง อำเภอเมืองสกลนคร ในช่วงการจัดงานจะมีพิธีทำบุญตักบาตร นมัสการหลวงพ่อพระองค์แสน พิธีสรงน้ำและเวียนเทียนองค์พระธาตุเชิงชุม การแสดงมหรสพ และการออกร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง ฯลฯ สอบถามข้อมูลได้ที่ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสกลนคร โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๖๒๔๗

งานรวมน้ำใจไทสกลและงานกาชาด จัดขึ้นช่วงเดือนมกราคม ของทุกปี บริเวณศูนย์ราชการจังหวัดสกลนคร ถนนศูนย์ราชการ อำเภอเมืองสกลนคร เป็นการหารายได้มอบให้เหล่ากาชาดจังหวัดสกลนคร เพื่อไว้ใช้จ่ายในกิจการสาธารณกุศลต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของสภากาชาดไทย กิจกรรมภายในงานประกอบด้วย ขบวนแห่ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในสกลนคร เช่น ผู้ไทย ไทยโส้ ไทยญ้อ ไทยโย้ย ไทยกะเลิง ไทยลาว ญวณ และจีน โดยขบวนจะเริ่มออกจากสนามมิ่งเมือง ผ่านถนนสุขเกษม และไปรวมกัน ณ ศาลากลางจังหวัด นอกจากนี้ยังมีการประกวดนางสาวสกลนคร นิทรรศการของส่วนราชการ การประกวดศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน การจัดพาแลง และการแสดงมหรสพ การออกร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง ฯลฯ สอบถามข้อมูลได้ที่ ศูนย์ราชการจังหวัดสกลนคร กลุ่มงานปกครอง โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๑๔๖๑

งานเทศกาลโส้รำลึก เป็นงานประจำปีของ “ชาวไทโส้” ซึ่งชาวไทโส้ในจังหวัดสกลนครมีถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่ที่เมืองมหาชัย แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยอพยพข้ามแม่น้ำโขงมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในอำเภอกุสุมาลย์ และอีกหลายอำเภอของจังหวัดนครพนมและกาฬสินธุ์

งานเทศกาลโส้รำลึกจัดขึ้นในวันขึ้น ๔ ค่ำ เดือน ๓ ของทุกปี ณ บริเวณสนามหน้าศูนย์วัฒนธรรมไทโส้ อำเภอกุสุมาลย์ กิจกรรมภายในงาน เช่น การรำโส้ทั่งบั้ง เป็นการแสดงเพื่อประกอบพิธีขับไล่สิ่งชั่วร้าย โดยชาวโส้จะใช้กระบอกไม้ไผ่กระแทกลงกับพื้นเพื่อให้เกิดเสียงดังเป็นจังหวะ ต่อมาได้มีการประดิษฐ์คิดท่ารำประกอบจังหวะให้เกิดความสวยงามมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีพิธีบวงสรวงพระอรัญอาสา ขบวนแห่เจ้าเมืองไทยโส้ การประกวดธิดาไทยโส้ การแสดงศิลปวัฒนธรรม ของไทยโส้กุสุมาลย์ และการออกร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง ฯลฯ สอบถามข้อมูลได้ที่ สำนักงานเทศบาลตำบลกุสุมาลย์ โทร. ๐ ๔๒๗๖ ๙๐๕๒

งานบุญมหาชาติและบุญบั้งไฟ อำเภอพังโคน จัดขึ้นในเขตเทศบาลตำบลพังโคน ในสัปดาห์แรกของเดือนพฤษภาคม ของทุกปี กิจกรรมประกอบด้วย การประกวดบั้งไฟทางไกล เทศน์มหาชาติ เทศกาลอาหารแซบพังโคน และการประกวดขบวนแห่บั้งไฟ สอบถามข้อมูลได้ที่ สำนักงานเทศบาลตำบลพังโคน โทร. ๐ ๔๒๗๓ ๔๕๖๘

การฟ้อนผู้ไทย ในงานแห่ปราสาทผึ้ง

งานเทศกาลวันวิสาขบูชา จัดในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ของทุกปี ณ วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร อำเภอเมืองสกลนคร ภายในงานจัดให้มีการทำบุญตักบาตร ขบวนแห่โคมบัวที่ยิ่งใหญ่ พิธีเวียนเทียนรอบองค์พระธาตุเชิงชุมและหลวงพ่อพระองค์แสน เทศน์มาลัยหมื่นมาลัยแสน เทศน์มหาเวสสันดรชาดก การแห่พระเวสสันดร การแห่ข้าวพันก้อน การประกวดโต๊ะหมู่บูชา กิจกรรมธรรมทัศนาจร และตอบปัญหาธรรมะ ฯลฯ

ปราสาทผึ้ง

งานเทศกาลอาสาฬห สักการะสังเวชนีย์ฯ ที่ส่องดาว จัดในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ของทุกปี ณ วัดถ้ำอภัยดำรงธรรม (วัดถ้ำพวง) อำเภอส่องดาว มีการจัดพิธีเวียนเทียนโคมบัวบูชารอบสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล ซึ่งเป็นสถานที่จำลองการประสูติ ตรัสรู้ ปฐมเทศนา และปรินิพพานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แห่งเดียวในภาคอีสาน

งานประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง จัดขึ้นในช่วงวันออกพรรษา ระหว่างวันขึ้น ๑๒-๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ของทุกปี ณ สนามมิ่งเมืองและวัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร อำเภอเมืองสกลนคร

“ปราสาทผึ้ง” สร้างตามคติความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ในครั้งที่พระพุทธเจ้าทรงเสด็จลงจากสวรรค์

ขบวนแห่ดาวคริสต์มาส

ชั้นดาวดึงส์ในวันปวารณาออกพรรษา พระพุทธเจ้าตรัสอำลาพระอินทร์ เพื่อเสด็จลงสู่เมืองมนุษย์ พระอินทร์จึงเนรมิตบันไดเงิน บันไดทอง และบันไดแก้วมณี ให้พระองค์ได้เสด็จลง เทวดา มนุษย์ ครุฑ นาค สัตว์นรก ต่างชื่นชมในพระบารมีของพระพุทธเจ้า และเกิดความเลื่อมใสในบุญกุศลอย่างยิ่ง เกิดจินตนาการการมองเห็นปราสาทวิมานสวยงาม ใคร่อยากไปอยู่ แล้วจึงรู้ชัดว่าการที่จะไปอยู่ในปราสาทสวยงามได้นั้น จะต้องสร้างบุญสร้างกุศล ประพฤติปฏิบัติอยู่ในหลักธรรม จากนั้นจึงพากันคิดสร้างสรรค์ทำปราสาทให้มีลักษณะคล้ายปราสาทราชมณเฑียรบนสวรรค์ชั้นวิมาน ลวดลายวิจิตรสวยงาม นอกจากนั้นการทำปราสาทผึ้งยังมีความเชื่อว่าเป็นการอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว เพื่อร่วมกันทำบุญสร้างกุศลร่วมกันในช่วงออกพรรษา

ปราสาทผึ้ง แบ่งออกเป็น ๒ แบบ คือ ปราสาทผึ้งโบราณ ซึ่งมีรูปทรงสิมและทรงหอผึ้ง การสร้างปราสาทผึ้งโบราณจะใช้กาบกล้วยมาทำเป็นโครง จากนั้นทำดอกผึ้ง โดยนำขี้ผึ้งใส่ถ้วยหรือขันลงลอยในน้ำร้อนตั้งไฟอ่อน ๆ จนขี้ผึ้งละลาย แล้วใช้ผลมะละกอดิบมาปอกเปลือกตรงส่วนก้น ให้มีความเว้าคล้ายกลีบดอกไม้ นำไปจุ่มลงในขี้ผึ้งร้อน แล้วตามด้วยจุ่มในน้ำเย็น ดอกผึ้งก็จะหลุดลอยออกมา แล้วจึงนำดอกผึ้งที่ได้ไปตกแต่งตัวปราสาท ส่วน ปราสาทผึ้ง

บ้านเรือนประดับไฟในชุมชนท่าแร่ช่วงเทศกาลคริสต์มาส

ประยุกต์ นิยมใช้ไม้เป็นโครงสร้างปราสาท มีรูปทรงปราสาทเรือนยอด แล้วหล่อขี้ผึ้งเป็นลวดลายต่าง ๆ ปะติดลงยังโครงปราสาท

โดยทุกปี ในวันขึ้น ๑๓ ค่ำ ก่อนวันทำการแห่ขบวนปราสาทผึ้ง ชาวบ้านตามคุ้มต่าง ๆ จะนำปราสาทผึ้งทั้งแบบโบราณและแบบประยุกต์ที่พร้อมใจกันสร้างและตกแต่งอย่างสวยงาม มาประกวดความงามกัน ณ สนามมิ่งเมือง เพื่อให้ประชาชนได้ชมอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ยังมีการประกวดพานบายศรี พิธีบายศรีสู่ขวัญและงานพาแลง การแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน และการออกร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง ส่วนในวันขึ้น ๑๔ ค่ำ จะเป็นวันที่มีขบวนแห่ปราสาทผึ้งไปตามถนนในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร ไปสิ้นสุด ณ วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร เพื่อตั้งแสดงไว้เป็นพุทธบูชา สอบถามข้อมูลได้ที่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครพนม โทร. ๐ ๔๒๕๑ ๓๔๙๐-๑

งานประเพณีแข่งเรือจัดขึ้นร่วมกับงานประเพณีแห่ปราสาทผึ้งในช่วงวันออกพรรษา ในวันขึ้น ๑๒-๑๓ ค่ำ เดือน ๑๑ ของทุกปี ณ บริเวณริมหนองหาร อำเภอเมืองสกลนคร ซึ่งจัดเป็นประเพณีมาช้านาน โดยร่องน้ำสำหรับแข่งเรือในหนองหารมีอยู่ ๒ แห่ง คือ สระพังทอง บริเวณสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ และท่านางอาบ บ้านท่าวัด

ประเพณีแห่ดาว เทศกาลคริสต์มาส จังหวัดสกลนคร จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๓-๒๕ ธันวาคม ของทุกปี ณ ชุมชนบ้านท่าแร่ และบริเวณสนามมิ่งเมือง อำเภอเมืองสกลนคร

ประเพณีแห่ดาว เป็นประเพณีที่แสดงถึงความเชื่อความศรัทธาของชาวคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกที่มีต่อองค์พระเยซูคริสต์ ในคืนวันคริสต์มาสซึ่งเป็นวันที่พระองค์ได้เสด็จลงมาประสูติยังโลกมนุษย์ ได้เกิดปาฏิหาริย์ขึ้นบนท้องฟ้า มีดวงดาวเปล่งรัศมีส่องสว่างทั่วทั้งท้องฟ้า "ดวงดาว" จึงเปรียบเสมือนเป็นสัญลักษณ์การมาเกิดของพระเยซูเจ้า ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ชาวท่าแร่ได้ร่วมกันประดิษฐ์ดาวกระดาษแทนสัญลักษณ์ของดวงดาวบนท้องฟ้า และถือแห่ไปรอบ ๆ ชุมชนท่าแร่ ก่อนนำเข้าไปสู่อาสนวิหารอัครเทวดามิคาแอลที่ตั้งอยู่กลางชุมชน นับแต่นั้นเป็นต้นมาจึงเกิดประเพณีแห่ดาวต่อเนื่องจนเป็นงานประเพณีประจำปี จากดาวมือถือโครงไม้ไผ่ดวงเล็กแบบดั้งเดิม มาเป็นขบวนรถดาวขนาดใหญ่ประดับประดาด้วยดวงไฟระยิบระยับพร้อมด้วยขบวนซานต้านางฟ้าเทวดาตัวน้อย ตื่นตาตื่นใจผู้ไปร่วมงาน กลายเป็นอีกหนึ่งงานประเพณีที่มีชื่อเสียงและเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดสกลนคร

ในทุกปี *ช่วงเย็นของวันที่ ๒๓ ธันวาคม* จะมีขบวนรถแห่ดาวใหญ่แห่ไปรอบ ๆ ชุมชนท่าแร่ และเคลื่อนเข้ามาจอดให้ประชาชนได้ชมอีกครั้ง ณ บริเวณศาลา

การย้อมคราม

มาร์ติโน่ท่าแร่ นอกจากนี้ตามบ้านเรือนของชาวคริสต์ในชุมชนท่าแร่ จะมีการประดับไฟและต้นคริสต์มาส รวมทั้งแขวนดาวไว้ตามประตูและหน้าต่างของบ้านทุกหลังอย่างสวยงาม ส่วนในช่วงเย็นของวันที่ ๒๔ ธันวาคม จะมีขบวนแห่ดาวเล็กแบบดั้งเดิม (ดาวมือถือ) ของชาวคริสต์ในชุมชนท่าแร่ ขบวนแห่จะเดินไปรอบหมู่บ้านและมาสิ้นสุดที่อาสนวิหารอัครเทวดามีคาแอลท่าแร่ และในช่วงเย็นของวันที่ ๒๕ ธันวาคม ซึ่งเป็นวันคริสต์มาส จะมีขบวนรถแห่ดาวใหญ่ประกวดดาวคริสต์มาสหลายสิบคัน จากชุมชนชาวคริสต์ในสกลนครและจังหวัดใกล้เคียง แห่ไปรอบ ๆ เทศบาลเมืองสกลนคร สอบถามข้อมูลได้ที่ สำนักมิสซังโรมันคาทอลิกส์ท่าแร่-หนองแสง โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๑๒๗๒ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครพนม โทร. ๐ ๔๒๕๑ ๓๔๙๐-๑

สินค้าพื้นเมือง

ผ้าย้อมคราม คือ ผ้าทอที่นำมาย้อมสีด้วยครามธรรมชาติ มีเฉดสีฟ้าจนถึงสีน้ำเงินเข้ม ผ้าย้อมครามในประเทศไทยมีมากในภาคอีสาน โดยเฉพาะจังหวัดสกลนครซึ่งมักจะย้อมครามที่เส้นฝ้าย ก่อนนำไปทอด้วยมือให้เป็นผืน บ้างมัดหมี่ให้เป็นลวดลายก่อนแล้วจึงนำไปย้อมและทอมือด้วยกี่พื้นบ้าน เกิดเป็นผ้ามัดหมี่ทอมือย้อมครามที่มีเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น ปัจจุบันมีการใช้เทคนิคใหม่ ๆ เช่น การมัดย้อม การเขียนเทียน บาติก เพื่อให้ได้ลวดลายและสีสันที่ร่วมสมัย

แหล่งผลิตผ้าย้อมครามที่มีชื่อเสียงในจังหวัดสกลนคร ได้แก่

บ้านถ้ำเต่า อยู่ตำบลสามัคคีพัฒนา อำเภออากาศอำนวย เป็นหมู่บ้านที่มีความเป็นมายาวนาน เนื่องจากมีการค้นพบเตาเผาเครื่องปั้นโบราณขนาดใหญ่คล้ายถ้ำ เป็นที่มาของชื่อ “บ้านถ้ำเตา” ต่อมาเพี้ยนเป็น “บ้านถ้ำเต่า” ที่นี่เป็นแหล่งปลูกครามและผลิตน้ำครามใหญ่ที่สุดในสกลนคร และมีการรวมกลุ่มทอผ้าย้อมคราม พัฒนาความรู้การทำผ้าย้อมคราม และต่อยอดการสร้างสรรค์ผ้าย้อมครามแบบใหม่ ๆ ให้สอดรับกับยุคสมัย มีการสาธิต การเข็นฝ้าย การย้อมฝ้าย กิจกรรมทำผ้ามัดย้อมคราม (ควรโทรนัดหมายล่วงหน้า) เลือกซื้อสินค้าแปรรูปจากผ้าย้อมคราม สอบถามข้อมูลได้ที่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านถ้ำเต่า ติดต่อ : คุณธัญญลักษณ์ ทวีกิตติพันธ์ โทร. ๐ ๔๒๑๖ ๘๐๖๗, ๐๘ ๗๘๕๘ ๘๘๒๓

เส้นฝ้ายย้อมครามธรรมชาติ

บ้านพันนา อยู่ตำบลพันนา อำเภอสว่างแดนดิน เป็นหมู่บ้านที่ทอผ้าฝ้ายสีธรรมชาติจากคราม และนำมาประยุกต์เป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น เสื้อผ้าสำเร็จรูป กระเป๋า พวงกุญแจ หมอนอิง ฯลฯ สอบถามข้อมูลได้ที่ กลุ่มทอผ้าย้อมสีธรรมชาติจากครามบ้านพันนา โทร. ๐ ๔๒๗๒ ๙๕๕๗

บ้านโนนเรือ อยู่ตำบลนาหัวบ่อ อำเภอพรรณานิคม เป็นหมู่บ้านที่สามารถชมกระบวนการย้อมคราม ทอผ้าครามแบบดั้งเดิมได้ที่ศูนย์กลางของกลุ่ม (ควรโทรนัดหมายล่วงหน้า) และเลือกซื้อสินค้าแปรรูปจากผ้าย้อมคราม เช่น ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป กระเป๋าถือ ฯลฯ ได้ที่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโนนเรือสามัคคี (โฮมครามวารี) ติดต่อ : แม่วารี ไชยตะมาตย์ โทร. ๐๘ ๗๒๓๒ ๙๐๑๖, ๐๘ ๒๘๕๐ ๙๔๘๔

ร้านครามสกล อยู่เลขที่ ๒๑๒ หมู่ที่ ๒ บ้านพะเนาว์ ตำบลห้วยยาง อำเภอเมืองสกลนคร ที่นี่เป็นทั้งร้านจำหน่ายสินค้าอันหลากหลายจากผ้าคราม มีกิจกรรมย้อมเสื้อยืด ผ้าพันคอ ด้วยเทคนิคการมัดย้อม ให้ผู้สนใจได้ทดลองทำ (ควรโทรนัดหมายล่วงหน้า) และมีมุมจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผ้าย้อมคราม เช่น เสื้อผ้าสำเร็จรูป ผ้าปูเตียง ปลอกหมอน พวงกุญแจ ฯลฯ สอบถามข้อมูล โทร. ๐๘ ๐๕๘๒ ๖๖๕๕

งานเซรามิกและเครื่องปั้นดินเผา สามารถชมการสาธิตและซื้อหาผลิตภัณฑ์ได้จาก

ศูนย์ศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม อยู่บ้านกุดนาขาม ตำบลเจริญศิลป์ อำเภอเจริญศิลป์ เป็นแหล่งผลิตหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาและเซรามิก มีการสาธิตการปั้น การเขียนสี และห้องจัดแสดงผลิตภัณฑ์ ฝีมือในการผลิตและออกแบบเซรามิกของทางศูนย์ฯ มี

ความสวยงามและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เป็นที่ชื่นชอบของผู้ที่นิยมใช้ของไทย ผลิตภัณฑ์จากศูนย์ฯ มีการจำหน่ายในงานนิทรรศการที่เกี่ยวกับสินค้าของที่ระลึกประจำจังหวัด รวมทั้งงานออกร้านในเทศกาลต่าง ๆ ในต่างจังหวัด ศูนย์ศิลปาชีพบ้านกุดนาขามเปิดให้เข้าชมการสาธิต วันจันทร์-วันศุกร์ (ปิดวันเสาร์-วันอาทิตย์) เวลา ๐๘.๐๐-๑๖.๓๐ น. กรณีศึกษาดูงานเป็นหมู่คณะควรนัดหมายล่วงหน้า และร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของทางศูนย์ฯ เปิดทุกวัน เวลา ๐๘.๐๐-๑๖.๓๐ น. สอบถามข้อมูล โทร. ๐ ๔๒๗๐ ๙๑๖๒ การเดินทาง จากอำเภอเมืองสกลนคร ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๒ เส้นทางไปจังหวัดอุดรธานี ระยะทาง ๘๔ กิโลเมตร ถึงอำเภอสว่างแดนดิน แล้วแยกขวาเข้าทางหลวงชนบท สน.๒๐๒๔ จนสุดทางจะพบสามแยก ให้เลี้ยวขวาเข้าสู่ทางหลวงชนบท สน.๓๐๒๖ จนถึงแยกสร้างฟาก-กุดนาขาม ให้เลี้ยวซ้ายและตรงไปอีก ๔ กิโลเมตร ถึงบ้านกุดนาขาม

บ้านปั้นหม้อ อยู่บ้านเชียงเครือ ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมืองสกลนคร ยามที่ชาวบ้านมีอาชีพนอกเหนือจากการทำนาจะมีอาชีพเสริม คือ การปั้นภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น โอ่ง หม้อ ไห กระถาง เป็นต้น นักท่องเที่ยวสามารถหาซื้อได้ในราคาย่อมเยาบริเวณตลอดสองข้างทางที่เดินทางสู่หมู่บ้านเชียงเครือ การเดินทาง จากอำเภอเมืองสกลนคร ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๒ เส้นทาง เส้นทางไปจังหวัดนครพนม ระยะทาง ๑๖ กิโลเมตร ถึงบ้านเชียงเครือ

ข้าวฮางสกล "ข้าวฮาง" คือ ข้าวน้ำนมที่มีระยะแก่เกินที่จะนำไปทำข้าวเม่า แต่ยังไม่สุกพอระยะเก็บเกี่ยว เป็นการนำข้าวเปลือกระยะดังกล่าวมาแช่น้ำเพื่อกระตุ้นให้เกิดการงอกของข้าวและผลิตสารกาบาร์ (GABA - Gamma Amino Butyric Acid) ที่มีส่วนในเรื่องรักษาสมดุลในสมอง ทำให้ผ่อนคลายและนอนหลับ จากนั้นนำข้าวเปลือกที่แช่น้ำแล้วมา

ผลิตภัณฑ์เซรามิกศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม

ผลิตภัณฑ์น้ำหมากเม่า

นึ่ง และนำไปตากให้แห้ง ก่อนนำไปสีโดยเครื่องสีข้าวกะเทาะเปลือกได้ออกมาเป็นข้าวกล้อง ส่วน "ข้าวฮางงอก" คือ ข้าวเปลือกที่นำไปแช่น้ำแล้วบ่มเพาะจนรากงอกเท่าปลายเข็ม จากนั้นนำข้าวที่งอกไปนึ่งและตากแดดให้แห้ง ก่อนนำไปสีให้เป็นข้าวกล้อง มีคุณค่าทางโภชนาการสูงมากกว่าข้าวฮาง ข้าวฮางยังสะท้อนภูมิปัญญาด้านการดำรงชีพและการถนอมอาหาร เพราะข้าวฮางจะมีรำข้าวและเส้นใยอาหารอยู่ในเมล็ดข้าวครบ เนื่องจากผ่านการนึ่งข้าวเปลือกให้สุกก่อนนำไปสี ข้าวจึงไม่มีเมล็ดแตกหัก แหล่งผลิตข้าวฮางซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในสกลนคร คือ บ้านนาบ่อ ตำบลปลาโหล อำเภอวาริชภูมิ และยังสามารถหาซื้อผลิตภัณฑ์ได้จากร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองทั่วไปในจังหวัดสกลนคร

ผลิตภัณฑ์น้ำหมากเม่า น้ำหมากเม่าสกลนคร เป็นน้ำผลไม้ที่ทำจากผลหมากเม่า ซึ่งเป็นผลไม้ท้องถิ่นของภาคอีสาน บริเวณเทือกเขาภูพาน ต้นหมากเม่าเป็นไม้ยืนต้นที่มีมานานกว่า ๒,๐๐๐ ปี คนสมัยโบราณมักนิยมกินสดหรือนำมาคั้นน้ำดื่มเพื่อใช้เป็นยาแก้ร้อนในหรือถอนพิษไข้ จากการวิจัยพบว่าน้ำหมากเม่ามีสรรพคุณมากมาย อุดมไปด้วยสารอาหาร เหมาะกับคนทุกเพศทุกวัย ปัจจุบันมีการนำน้ำหมากเม่ามาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น น้ำหมากเม่าสกัดพร้อมดื่ม ไวน์หมากเม่า เป็นต้น แหล่งผลิตจะอยู่ในพื้นที่อำเภอภูพาน เช่น สกลนครไวน์เนอรี่ หมู่ที่ ๖ ตำบลสร้างค้อ อำเภอภูพาน โทร. ๐๘ ๓๔๐๗ ๘๔๒๓ วรรณวงศ์ฟรุทไวน์ บ้านโพธิชัยพัฒนา ตำบลสร้างค้อ อำเภอภูพาน โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๑๕๓๓ นอกจากนี้ยังสามารถหาซื้อผลิตภัณฑ์ได้จากร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองทั่วไปในจังหวัดสกลนคร

ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผ้าย้อมคราม

ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

อำเภอเมืองสกลนคร

กฤษดาไหมไทย ถนนเปรมปรีดา ตำบลธาตุเชิงชุม โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๑๖๙๗ (จำหน่ายผ้าไหม เสื้อผ้าย้อมครามสำเร็จรูป ผ้าแพรวา ผ้าตีนจก ฯลฯ)

น้องนิด ๑๓๐๑/๑๗ ถนนสุขเกษม ตำบลธาตุเชิงชุม โทร. ๐๙ ๘๕๕๒ ๕๔๖๑ (ขนมขบเคี้ยว กุนเชียง หมูยอ น้ำหมากเม่า ฯลฯ)

บ้านจิราพร ๑๒๗๘ ถนนสุขเกษม ตำบลธาตุเชิงชุม โทร. ๐๙ ๘๑๐๒ ๒๗๕๑ (ขนมขบเคี้ยว น้ำหมากเม่า ผ้าย้อมคราม ผ้าขาวม้า ฯลฯ)

พีระไหมไทย (๒) ๕๘๑/๔ ถนนเจริญเมือง ตำบลธาตุเชิงชุม โทร. ๐๘ ๓๓๒๖ ๓๗๖๕ (จำหน่ายผ้าไหม ผ้าย้อมคราม เสื้อผ้าย้อมครามสำเร็จรูป รองเท้า กระเป๋า ฯลฯ)

พุทธศิลป์ไหมไทย ถนนเปรมปรีดา ตำบลธาตุเชิงชุม โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๑๕๔๘ (จำหน่ายผ้าไหม เสื้อสำเร็จรูป ผ้าฝ้าย ฯลฯ)

แมน คราฟท์ ๑๕๗๖ ถนนสุขเกษม ตำบลธาตุเชิงชุม โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๔๖๘๕, ๐๘ ๑๐๕๕ ๖๓๐๑ (จำหน่ายผ้าย้อมคราม เสื้อผ้าย้อมครามสำเร็จรูป ผ้าย้อมเปลือกไม้มงคล ผ้าย้อมสีธรรมชาติ ฯลฯ)

สดศรีไหมไทย ๙๕๓/๑ ถนนเจริญเมือง ตำบลธาตุเชิงชุม (ร้านเก่าแก่ ๔๐ ปี) โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๑๙๕๓, ๐๘ ๑๘๓๓ ๒๙๐๙ (ผ้าไหมมัดหมี่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป)

ตัวอย่างรายการนำเที่ยว

รายการแนะนำที่ ๑ (๒ วัน ๑ คืน)

วันที่ ๑ (อำเภอเมืองสกลนคร-อำเภอเต่างอย-อำเภอเมืองสกลนคร)

(เช้า)
- สักการะ **พระธาตุเชิงชุมวรวิหาร** อำเภอเมืองสกลนคร พระธาตุคู่บ้านคู่เมืองชาวสกลนคร
- นมัสการอัฐธาตุของพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ ณ **พิพิธภัณฑ์บริขาร**

พระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ วัดป่าสุทธาวาส อำเภอเมืองสกลนคร

- เรียนรู้เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวสกลนครที่ **พิพิธภัณฑ์ภูพาน** อำเภอเมืองสกลนคร

(บ่าย) - ทดลองทำผ้าฝ้ายย้อมครามเป็นลวดลายต่าง ๆ ได้ที่ **ร้านครามสกล** อำเภอเมืองสกลนคร หรือซื้อหาผลิตภัณฑ์จากผ้าครามของทางร้าน

- ไหว้พระ ทำบุญ ณ **วัดถ้ำผาแด่น** อำเภอเมืองสกลนคร และชมงานประติมากรรมแกะสลักหินทรายขนาดใหญ่ เช่น รูปแกะสลักหินทรายหลวงปู่ทวดองค์ใหญ่ ภาพแกะสลักพระพุทธสีหไสยาสน์ รอยพระพุทธบาทสี่รอยจำลอง เป็นต้น
- ออกเดินทางจากอำเภอเมืองสกลนครไปยังอำเภอเต่างอย
- ชมความสวยงามของบรรยากาศยามเย็นที่**อ่างเก็บน้ำห้วยหวด อุทยานแห่งชาติภูผายล** อำเภอเต่างอย
- ออกเดินทางจากอำเภอเต่างอยกลับมายังอำเภอเมืองสกลนคร
- ชอปปิงผลิตภัณฑ์จากผ้าย้อมคราม ณ **ถนนผ้าคราม** (ทุกวันเสาร์-อาทิตย์) หรือเดินเล่นชมพระอาทิตย์ตกริมหนองหาร ณ **สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์** อำเภอเมืองสกลนคร
- เข้าสู่ที่พัก อำเภอเมืองสกลนคร

วันที่ ๒ (อำเภอเมืองสกลนคร-อำเภอภูพาน-อำเภอเมืองสกลนคร)

(เช้า) - ชมพระอาทิตย์ขึ้นในยามเช้า ณ **จุดชมวิวหนองหาร** บริเวณชุมชนท่าแร่ อำเภอเมืองสกลนคร บริเวณจุดชมวิว มีศาลาริมน้ำสำหรับพักผ่อนหย่อนใจอยู่หลายจุด และมีสะพานคอนกรีตยื่นจากริมหนองหารไปยังเกาะกลางน้ำเหมาะสำหรับเดินเล่นชมวิวและถ่ายรูป

- เที่ยวชมและถ่ายรูปกับบ้านเรือนสถาปัตยกรรมฝรั่งเศส ณ **ชุมชนบ้านท่าแร่** ซึ่งเป็นชุมชนชาวคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย
- เที่ยวชม **ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมืองสกลนคร** มีฟาร์มเพาะเลี้ยง “สามดำมหัศจรรย์แห่งภูพาน” คือ โคทาจิมะ สุกรภูพาน และไก่ดำภูพาน และร้านจำหน่ายสินค้าสมุนไพรและสินค้าแปรรูปทางการเกษตรที่ผลิตขึ้นภายในศูนย์ศึกษาฯ

(บ่าย) - เยี่ยมชมความสวยงามร่มรื่นของ **พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์** ซึ่งอยู่บนเทือกเขาภูพาน อำเภอเมืองสกลนคร บริเวณสถานที่ตั้งเป็นป่าไม้ร่มรื่น มีไม้ดอกไม้ประดับตกแต่งไว้อย่างสวยงาม ในระหว่างที่ไม่ได้ประทับอยู่ที่พระตำหนักฯ อนุญาตให้ประชาชนทั่วไปเข้าชมได้ (ควรแต่งกายชุดสุภาพและสำรวมกิริยา เนื่องจากเป็นเขตพระราชฐาน)

- ออกเดินทางจากอำเภอเมืองสกลนครไปยังอำเภอภูพาน
- ชมทัศนียภาพอันสวยงาม ณ **เขื่อนน้ำพุง** อำเภอภูพาน
- ออกเดินทางจากอำเภอภูพานกลับมายัง

อำเภอเมืองสกลนคร หรือเดินทางต่อไปยังจังหวัดใกล้เคียงเพื่อท่องเที่ยวในเส้นทางเชื่อมโยงต่อไป

รายการแนะนำที่ ๒ (๓ วัน ๒ คืน)

วันที่ ๑ (อำเภอเมืองสกลนคร-อำเภอเจริญศิลป์-อำเภอสว่างแดนดิน-อำเภอส่องดาว)

(เช้า)
- สักการะ **พระธาตุเชิงชุมวรวิหาร** อำเภอเมืองสกลนคร พระธาตุคู่บ้านคู่เมืองชาวสกลนคร
- ออกเดินทางจากอำเภอเมืองสกลนครไปยังอำเภอเจริญศิลป์
- ชมการสาธิตการปั้นและวาดลวดลายลงบนเซรามิก ณ **ศูนย์ศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม** อำเภอเจริญศิลป์ และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์กลับไปเป็นของที่ระลึกได้
- ออกเดินทางจากอำเภอเจริญศิลป์ไปยังอำเภอสว่างแดนดิน

(บ่าย)
- เรียนรู้และทดลองการทำผ้าย้อมสีธรรมชาติจากครามกับ **กลุ่มทอผ้าย้อมสีธรรมชาติจากครามบ้านพันนา** อำเภอสว่างแดนดิน และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าย้อมครามจากแหล่งผลิต
- ออกเดินทางจากอำเภอสว่างแดนดินไปยังอำเภอส่องดาว
- สักการะสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล (จำลอง) ณ **วัดถ้ำอภัยดำรงธรรม** และกราบไหว้อัฐิธาตุของพระอาจารย์วันอุตตโม ณ **พิพิธภัณฑ์อัฐบริขารพระอาจารย์วันอุตตโม** อำเภอส่องดาว
- สัมผัสของบรรยากาศยามเย็น ณ *ผาสุริยันต์* และ *ผาดงก่อ* **อุทยานแห่งชาติภูผาเหล็ก** อำเภอส่องดาว
- เดินทางเข้าสู่ที่พักอำเภอส่องดาว

วันที่ ๒ (อำเภอส่องดาว-อำเภอพังโคน-อำเภอพรรณานิคม-อำเภอเมืองสกลนคร)

(เช้า)
- ตื่นแต่เช้าชมพระอาทิตย์ขึ้นในยามเช้า ณ *ผาสุริยันต์* **อุทยานแห่งชาติภูผาเหล็ก** (หากพักค้างคืนในอุทยานฯ)
- ออกเดินทางจากอำเภอส่องดาวไปยังอำเภอพังโคน
- ชมทัศนียภาพที่สวยงามของ **เขื่อนน้ำอูน** อำเภอพังโคน
- ออกเดินทางจากอำเภอพังโคนไปยังอำเภอพรรณนานิคม
- สักการะอัฐิธาตุของพระอาจารย์ฝั้นอาจาโร ณ **พิพิธภัณฑ์อาจารย์ฝั้น อาจาโร** วัดป่าอุดมสมพร อำเภอพรรณนานิคม

(บ่าย)
- ออกเดินทางจากอำเภอพรรณนานิคมไปยังอำเภอเมืองสกลนคร
- เที่ยวชมความสวยงามของปราสาทขอมโบราณ ณ **ปราสาทพระธาตุนารายณ์เจงเวง** อำเภอเมืองสกลนคร
- เที่ยวชมและถ่ายรูปกับบ้านเรือนสถาปัตยกรรมฝรั่งเศส ณ **ชุมชนบ้านท่าแร่** ซึ่งเป็นชุมชนชาวคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย
- เรียนรู้เรื่องราวประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตวัฒนธรรมของชาวสกลนครที่ **พิพิธภัณฑ์ภูพาน** อำเภอเมืองสกลนคร
- เดินทางเข้าสู่ที่พักอำเภอเมืองสกลนคร

วันที่ ๓ (อำเภอเมืองสกลนคร-อำเภอเต่างอย-อำเภอเมืองสกลนคร)

(เช้า)
- ชมพระอาทิตย์ขึ้นในยามเช้า ณ **จุดชมวิว**

หนองหาร บริเวณชุมชนท่าแร่ อำเภอเมืองสกลนคร บริเวณจุดชมวิว มีศาลาริมน้ำสำหรับพักผ่อนหย่อนใจอยู่หลายจุด และมีสะพานคอนกรีตยื่นจากริมหนองหารไปยังเกาะกลางน้ำ เหมาะสำหรับเดินเล่นชมวิวและถ่ายรูป

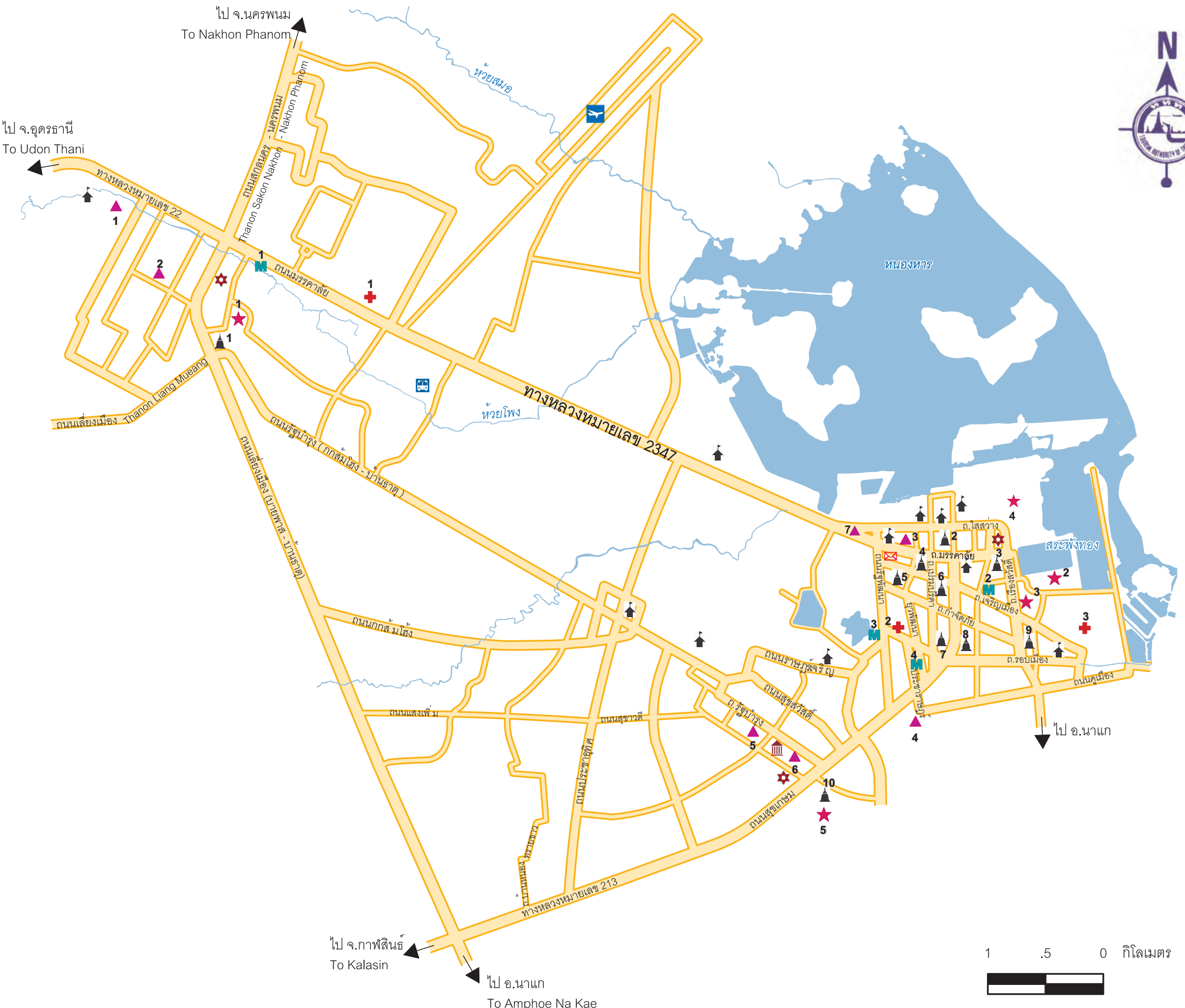
- นมัสการอัฐธาตุของพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ ณ **พิพิธภัณฑ์บริขารพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ วัดป่าสุทธาวาส** อำเภอเมืองสกลนคร
- ไหว้พระ ทำบุญ ณ **วัดถ้ำผาแด่น** อำเภอเมืองสกลนคร และชมงานประติมากรรมแกะสลักหินทรายขนาดใหญ่ เช่น รูปแกะสลักหินทรายหลวงปู่ทวดองค์ใหญ่ ภาพแกะสลักพระพุทธสีหไสยาสน์ รอยพระพุทธบาทสี่รอยจำลอง เป็นต้น

(บ่าย)

- เยี่ยมชมความสวยงามร่มรื่นของ **พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์** ซึ่งอยู่บนเทือกเขาภูพาน อำเภอเมืองสกลนคร บริเวณสถานที่ตั้งเป็นป่าไม้ร่มรื่น มีไม้ดอกไม้ประดับ ตกแต่งไว้อย่างสวยงาม ในระหว่างที่ไม่ได้ประทับอยู่ที่พระตำหนักฯ อนุญาตให้ประชาชนทั่วไปเข้าชมได้ (ควรแต่งกายชุดสุภาพและสำรวมกิริยา เนื่องจากเป็นเขตพระราชฐาน)
- เที่ยวชม **ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมืองสกลนคร** มีฟาร์มเพาะเลี้ยง “สามดำมหัศจรรย์แห่งภูพาน” คือ โคทาจิมะ สุกรภูพาน และไก่ดำภูพาน และร้านจำหน่ายสินค้าสมุนไพรและสินค้าแปรรูปทางการเกษตรที่ผลิตขึ้นภายในศูนย์ศึกษาฯ
- ชอปปิงผลิตภัณฑ์จากผ้าย้อมคราม ณ **ถนนผ้าคราม** (ทุกวันเสาร์-อาทิตย์) หรือเดินเล่นชมพระอาทิตย์ตกริมหนองหาร ณ **สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์** อำเภอเมืองสกลนคร
- เข้าสู่ที่พักอำเภอเมืองสกลนคร หรือเดินทางต่อไปยังจังหวัดใกล้เคียงเพื่อท่องเที่ยวในเส้นทางเชื่อมโยงต่อไป

ข้อแนะนำในการท่องเที่ยว

- ศึกษาและสอบถามรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละประเภทก่อนการเดินทาง หรือติดต่อวิทยากร หรือผู้นำทาง ตามความเหมาะสมของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง
- การท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ควรศึกษาฤดูกาลและช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเดินทางและเพื่อจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับการท่องเที่ยวได้ถูกต้อง
- ร่วมกันรักษาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเพื่อให้เป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสืบต่อคนรุ่นต่อไป
- ไม่ประพฤติปฏิบัติขัดต่อวิถีชีวิตและประเพณีนิยมของคนในท้องถิ่น
- การแต่งกายที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวแต่ละสถานที่ เช่น ศาสนสถานต่าง ๆ ควรแต่งกายสุภาพ
- ในการเดินทางไม่ควรประมาท และต้องคำนึงถึงความปลอดภัย
- ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อกำหนด และคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ ในสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด

ไป จ.นครพนม
To Nakhon Phanom
ไป จ.อุดรธานี
To Udon Thani
ไป จ.กาฬสินธุ์
To Kalasin
ไป อ.นาแก
To Amphoe Na Kae
ไป อ.นาแก
ทางหลวงหมายเลข 2347
ทางหลวงหมายเลข 22
ทางหลวงหมายเลข 213
Thanon Sakon Nakhon - Nakhon Phanom
Thanon Liang Mueang
ถนนเลี่ยงเมือง
ถนนมรรคาลัย
หนองหาร
สระพังทอง
ห้วยสมอ
ห้วยโพง
ถนนรัฐบำรุง (กกส้มโฮง - บ้านธาตุ)
ถนนเลี่ยงเมือง (บายพาส - บ้านธาตุ)
ถนนกกส้มโฮง
ถนนแสงเพิ่ม
ถนนสุขาวดี
ถนนประชาอุทิศ
ถนนสุขเกษม
ถนนราษฎร์เจริญ
ถนนสุขสวัสดิ์
ถ.รัฐบำรุง
ถ.ไสสว่าง
ถ.มรรคาลัย
ถ.เจริญเมือง
ถ.กำจัดภัย
ถ.รอบเมือง
ถนนคูเมือง
ยุวพัฒนา
N
1 .5 0 กิโลเมตร

แผนที่ตัวเมืองสกลนคร

 วัด

1 วัดป่าภูธรพิทักษ์
2 วัดศรีสะเกษ
3 วัดโพธิ์ชัย
4 วัดสะพานคำ
5 วัดศรีโพนเมือง
6 วัดเหนือ
7 วัดศรีชมพู
8 วัดแจ้งแสงอรุณ
9 วัดศรีสุมังคล
10 วัดป่าสุทธาวาส

 ตลาด

1 ตลาดปัญจทรัพย์
2 ตลาดสดศรีคูณเมือง
3 ตลาดโต้รุ่งต.เจริญศรี
4 ตลาดเทศบาล

 สถานที่ท่องเที่ยว

1 ปราสาทพระธาตุนารายณ์เจงเวง
2 สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์
3 พระธาตุเชิงชุม
4 สถานแสดงพันธุ์ปลาน้ำจืดภาคอีสาน
5 **พิพิธภัณฑ์บริขารพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ**

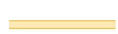
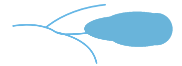
 สถานที่สำคัญ

1 วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร
2 มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
3 เรือนจำจังหวัดสกลนคร
4 สำนักงานเทศบาลเมืองสกลนคร
5 ที่ว่าการอำเภอเมืองสกลนคร
6 ศาลจังหวัดสกลนคร
7 **ลานรวมใจไทสกล**

 โรงพยาบาล

1 โรงพยาบาลค่ายกฤษณ์สีวะรา
2 โรงพยาบาลรักษ์สกล
3 โรงพยาบาลสกลนคร

สัญลักษณ์

	ศาลากลางจังหวัด		สถานีขนส่ง
	ไปรษณีย์		สถานีตำรวจ
	สนามบิน		ถนน
	โรงเรียน		แหล่งน้ำ, แม่น้ำ

แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดสกลนคร

SAKON NAKHON TOURIST MAP

สกลนคร
Sakon Nakhon
กรุงเทพมหานคร
Bangkok

จ.หนองคาย
To Nong Khai

ไป อ.เซกา
To Amphoe Seka

อ.บ้านม่วง
Ban Muang

อ.คำตากล้า
Kham Ta Kla

จ.หนองคาย
Nong Khai

ไป จ.อุดรธานี
To Udon Thani

2229
222
2094
2281
2091
2280

จ.อุดรธานี
Udon Thani

อ.วานรนิวาส
Wanon Niwat

ไป จ.นครพนม
To Nakhon Phanom

อ.เจริญศิลป์
Charoen Sin

อ.อากาศอำนวย
Akat Amnuai

2307

ไป อ.พิบูลย์รักษ์
To Amphoe Phibun Rak

2270

ไป อ.ศรีสงคราม
To Amphoe Si Songkhram

ไป อ.นาหว้า
To Amphoe Na Wa

อ.สว่างแดนดิน
Sawang Daen Din

222

ไป อ.โพนสวรรค์
To Amphoe Phon Sawan

22

อ.พังโคน
Phang Khon

2355
2132
2028

ไป จ.อุดรธานี
To Udon Thani

2342
2346

อ.กุสุมาลย์
Kusuman

22
22

อ.พรรณานิคม
Phanna Nikhom

227
22

ไป จ.นครพนม
To Nakhon Phanom

อ.ส่องดาว
Song Dao

อ.วาริชภูมิ
Waritchaphum

หนองหาร
Nong Han

เขื่อนน้ำอูน
Khuean Nam Un

อ.โพนนาแก้ว
Phon Na Kaeo

2218

อ.นิคมน้ำอูน
Nikhom Nam Un

อ.เมืองสกลนคร
Mueang Sakon Nakhon

จ.นครพนม
Nakhon Phanom

ไป อ.วังสามหมอ
To Amphoe Wang Sam Mo

อ.กุดบาก
Kut Bak

223

จ.กาฬสินธุ์
Kalasin

อ.โคกศรีสุพรรณ
Khok Si Suphan

อ.ภูพาน
Phu Phan

อ.เต่างอย
Tao Ngoi

ไป อ.นาแก
To Amphoe Na Kae

213

เขื่อนน้ำพุง
Khuean Nam Phung

2330

ไป จ.มุกดาหาร
To Mukdahan

จ.มุกดาหาร
Mukdahan

ไป จ.กาฬสินธุ์
To Kalasin

ไป อ.นาคู
To Amphoe Na Khu

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

9 4.5 0 9 กิโลเมตร

Kilometers

1 ปราสาทบ้านพันนา Prasat Ban Phanna
2 วัดถ้ำอภัยดำรงธรรม หรือวัดถ้ำพวง และพิพิธภัณฑ์อาจารย์วัน อุตตโม
Wat Tham Apai Damrong Tham or Wat Tham Phuang and the
Museum of Archan Wan Uttamo
3 อุทยานแห่งชาติภูผาเหล็ก Phu Pha Lek National Park
4 พระธาตุศรีมงคล Phra That Si Mongkhon
5 เขื่อนน้ำอูน Nam Oun Dam
6 วัดคำประมง Wat Kham Pramong
7 พิพิธภัณฑ์อาจารย์ฝั้น อาจาโร Archan Fan Archaro Museum
8 พระธาตุภูเพ็ก Phra That Phu Pek
9 วัดถ้ำขาม หรือ ภูขาม Wat Tham Kham or Phu Kham
10 ศูนย์วัฒนธรรมไทยโส้ Thai So Cultural Centre
11 ชุมชนบ้านท่าแร่ Tha Rae Village (Catholic Community)
12 จุดชมวิวหนองหาร Nong Han View Point
13 อุทยานบัวเฉลิมพระเกียรติ Lotus Park
14 ปราสาทพระธาตุนารายณ์เจงเวง Phra That Narai Cheng Weng Stupa
15 พระธาตุเชิงชุม Phra That Choeng Chum
16 ชาวผู้ไทย บ้านโนนธรรม Phu Thai Ethnic group at Ban Non Hom
17 อุทยานแห่งชาติภูผายล Phu Pha Yon National Park
18 วัดถ้ำผาแด่น Wat Tham Pha Daen
19 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
Phu Phan Royal Development Study Centre.
20 พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ Phu Phan Ratchaniwet Palace
21 อุทยานแห่งชาติภูพาน Phu Phan National Park
22 เขื่อนน้ำพุง Nam Phung Dam

สัญลักษณ์ Legend

⊙	อำเภอ	Amphoe (District)
★	สถานที่ท่องเที่ยว	Tourist Attraction
	สนามบิน	Airport
	แหล่งน้ำ, แม่น้ำ	Stream, River
	ทางหลวง	Highway
—·—·	เส้นขอบเขตจังหวัด	Province Boundary
—-—-	เส้นขอบเขตอำเภอ	District Boundary

หมายเลขโทรศัพท์สำคัญ

สำนักงานจังหวัด	โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๑๗๖๓
สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด	โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๑๗๘๙
สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	โทร. ๐ ๔๒๗๒ ๘๑๖๕
สำนักงานขนส่งจังหวัด	โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๔๙๐๕
โรงพยาบาลสกลนคร	โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๑๑๘๙, ๐ ๔๒๗๑ ๑๖๑๕, ๐ ๔๒๗๑ ๑๖๓๖
โรงพยาบาลรักษ์สกล	โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๒๘๐๐
สถานีตำรวจภูธรจังหวัด	โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๑๖๖๕
สถานีตำรวจภูธรเมืองสกลนคร	โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๑๕๐๖, ๐ ๔๒๗๑ ๖๔๐๙
ตำรวจท่องเที่ยว	โทร. ๑๑๕๕
ตำรวจทางหลวง	โทร. ๑๑๙๓

ศูนยบริการข่าวสารท่องเที่ยว ททท.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่

๑๖๐๐ ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทร. ๑๖๗๒
โทรสาร ๐ ๒๒๕๓ ๗๔๔๐
www.tourismthailand.org
อีเมล info@tat.or.th
เปิดบริการทุกวัน เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ศูนย์บริการข่าวสารท่องเที่ยว ททท. ชั้น ๑
๔ ถนนราชดำเนินนอก เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐
โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๑๕๕๖
เปิดบริการทุกวัน เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น.

ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

อาคารผู้โดยสารฝั่งขาเข้าในประเทศ ชั้น ๒ ประตู ๓
โทร. ๐ ๒๑๓๔ ๐๐๔๐
เปิดบริการ ๒๔ ชั่วโมง

ททท. สำนักงานนครพนม

๑๘๔/๑ ถนนสุนทรวิจิตร ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ๔๘๐๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๔๒๕๑ ๓๔๙๐-๑
โทรสาร ๐ ๔๒๕๑ ๓๔๙๒
อีเมล : tatphnom@tat.or.th
พื้นที่ความรับผิดชอบ : นครพนม สกลนคร มุกดาหาร

ปรับปรุงข้อมูล
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร

ข้อมูล : ททท. สำนักงานนครพนม
กองข่าวสารท่องเที่ยว (โทร. ๐ ๒๒๕๐ ๕๕๐๐ ต่อ ๒๑๔๐ - ๔๖)
ออกแบบและจัดพิมพ์ : กองข่าวสารท่องเที่ยว ฝ่ายบริการการตลาด
ข้อมูลรายละเอียดที่ระบุในเอกสารนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑
ห้ามจำหน่าย

1672
เบอร์เดียวเที่ยวทั่วไทย
๒๔ ชั่วโมง ทุกวัน
บริการข้อมูลท่องเที่ยวทางโทรสาร ๒๔ ชั่วโมง
e-mail: info@tat.or.th
www.tourismthailand.org